

अभियान

ABHIYAN WEEKLY साप्ताहिक

abhiyan.weekly@yahoo.com

अभियान साप्ताहिक वेबसाइट पनि
www.abhiyanweekly.com

वर्ष : ३५ / अंक : २६ / २०७८ माघ २६ जते शुक्रबार / 9 Feb., 2018 / मूल्य रु. १०/-

नेपालका पूर्वराजा भारतमा हिन्दुसम्बाट

काठमाडौं। भारतले उडिसाको गोबर्धन मठ जगन्नाथपुरी निष्ठ्याएर पूर्वराजाको एक सय ४५ औं शकावार्ष स्वामी निश्वलानन्द सरस्वती लगायत सम्पूर्ण हिन्दुहरूले अभिषेक गर्ने प्रक्रया मध्य २४ बाट सुरु गरेको छ। २४ गते गाईको रक्षा गर्ने गठित संस्थाहरूले पूर्वराजालाई हिन्दु सम्बाट भनेर स्वागत सत्कार गरे। यहाँसम्म कि उडिसाको हिन्दुवादीहरूले नेपालका पूर्वराजाको पाउको धुलेसम्म निधारमा घसे।

नेपालमा दुक्तप्रियका राजा भारतमा यसरी स्वीकारिएका छन्। आज पूर्वराजाको अभिषेक हुँदैछ। भारतले नै सैनिक सुरक्षाका साथ स्टेट गेट्टाउसमा राखेको छ र सम्पूर्ण पूजापाठ तथा कार्यक्रम

>>> बाँकी ८ पेजमा

आर्थिक चलखेलको भरमा सम्बन्धन

काठमाडौं। सरकारले गठन गरेको विकित्सा शिक्षा सम्बन्धी जाँचबुफ आयोगले मेडिकल कलेजको सम्बन्धमा अनियमितता गरेको ठहर गर्दै त्रिभुवन विश्वविद्यालयका उपकुलपति सहित तीन पदाधिकारीलाई तत्काल बर्खास्त गर्न सिफारिस गरेको छ। आयोगले त्रिभुवन विश्वविद्यालयका उपकुलपति डा. तिर्थ खानियौं रजिस्ट्रार डिल्ली उप्रेती र रेक्टर सुधा त्रिपाठीलाई बर्खास्तको सिफारिस गरेको हो। डा. गोविन्द केसीलाई कारबाही गर्ने फाइल खडा गर्न खोजेका त्रिविका पदाधिकारीहरू आफैं बर्खास्तीको सिफारिसमा परेका छन्। आयोगले मेडिकल कलेजको अनियमितता र अन्य केही विवादास्पद >>> बाँकी ८ पेजमा

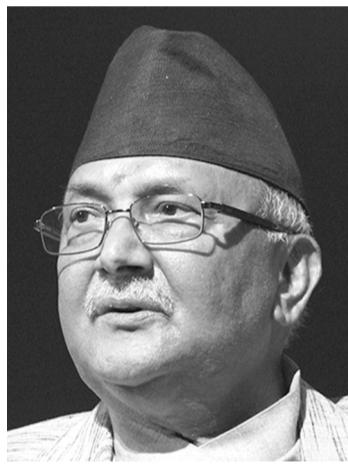
डाक्टरलाई घलाउँदा प्रधानन्यायाधीश संकटमा

काठमाडौं। डाक्टर गोविन्द केसीलाई रातारात पकार आदेश दिएर अदालतमा उचाए पनि मानहानीको फैसला गराउन नसकेका प्रधानन्यायाधीश गोपाल पराजुली नराम्री फसेका छन्। यहाँसम्म कि त्यही सर्वोच्च अदालतले उनको प्रमाणपत्र, नागरिकताको प्रमाण मागेको विधिनिया अधिकारी सुरेन्द्र भण्डारीले ज्यानमार्न खोजेको थप उजुरी दिएका छन् भने डा.गोविन्द केसीले नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि माग गर्दा जिल्ला >>> बाँकी ८ पेजमा

पर्दीय भागवण्डामा अडिक्यो एकता एक कार्यकारी पद नपार पार्टी एकीकरण नहुने

काठमाडौं। प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभाको निर्वाचन अधि नेकपा एमाले र माओवादीले निर्वाचन सकिएलगातै पार्टी एकता हुने दाबी गरेका थिए। तर चुनाव सकिएको दुई महिना भन्दा बढी भएपनि दुई दलले एकतामा कुनै ठोस उपलब्धि हाँसिल हुन सकेको छैन। दुई दल मिलेर प्रतिनिधिसभा, प्रदेशसभा र राष्ट्रियसभाका उम्मेदवार उठाएका थिए। त्यही कारण उनीहरूले तिनै सभामा बहुमत समेत प्राप्त गरेका छन्। उनीहरूले आफूहरूले प्रदेशसभामा सरकार निर्माण गर्न पाउने ७ प्रदेशमध्येका ६ वटा प्रदेशमा प्रादेशिक सरकारको लागि वाँडफॉडको सुन्न उपलब्धि तयार गरि त्यसै अनुरुप अधि बढेका भएपनि दुई पार्टीको केन्द्रीय तहमा हुने एकताको प्रारम्भिक खाका समेत तयार गर्न सकिरहेका छैनन्।

दुई पार्टीबीचको एकतामा पदीय लेनदेन र सैद्धान्तिक विषयले एकतालाई

प्रत्यक्ष असर पारेको छ। दुई पार्टीको एकता पछि पार्टी अध्यक्ष को हुने भन्ने विषयमा सहमति हुन सकेको छैन। पछिल्लो समयमा दुवै दलका नेताहरू पार्टी एकता हुन्छ भन्ने बाहेक अन्य केही

भन्न सकेका छैनन्। माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहालले त केही दिन पहिला सार्वजनिक रूपमा उद्घोष गरे एकता प्रयास भाँडन देशी विदेशी शक्तिहरूले चलखेल गरिरहेका छन् तर

उनीहरूको चलखेललाई कुनै हालतमा पनि सफल हुन दिइने छैन। दाहालले त्यस्तो उद्घोष गरेपनि देशी विदेशी शक्तिहरू को को हुन् भनेर उनले प्रट्ट भने पारेका थिएनन्। दुई दलहरूको बैचारिक र सांगतानिक रूप पनि फरक ढाँगले निर्माण भएका कारण त्यसलाई समायोजन गर्न दुवै दलहरूलाई सक्स परिहरेको जस्तो देखिएको छ। जे होस दुवै दलका नेताहरूले फरक फरक ढाँगले अलग अर्थ लाग्ने भाषा बोलपनि पार्टी एकताको चुरो भनेको एकीकृत पार्टी पछिको नेतृत्व कसले लिने भन्ने नै हो। त्यसैमा पार्टी एकता अडिकएको छ।

अबको केही दिन भित्रमा वाम गठबन्धनको नेतृत्वमा नयाँ सरकार निर्माण हुने भएको छ भने सरकार निर्माण अधि पार्टी एकताको खाकासम्म आजन सक्ते सम्भावना न्यून रहेको छ। नयाँ सरकार >>> बाँकी ८ पेजमा

पार्टी एकीकरणमा आशंका

दिलाई हुने भएको हो। उनीहरूले सहमति अनुसार पहिला पार्टी अध्यक्ष र प्रधानमन्त्री भागवण्डा गरिने भद्र सहमति भएको माओवादीले दाबी गर्दै आएको छ। अध्यक्ष वा प्रधानमन्त्रीमध्ये रोजी एमालेलाई छाडी अर्को पद माओवादीले लिने माओवादीको अडान रहेको छ भने एमालेका अनुसार प्रधानमन्त्री र पार्टी अध्यक्ष ओली हुने र सह-अध्यक्ष दिने एमालेको सुरुको प्रस्ताव माओवादीले स्वीकार गरेको भएपनि अहिले उसले त्यसलाई स्वीकार नगरेको हुनाले एकता प्रक्रिया अडिकएको उसको भानाई रहेको छ। नेतृत्वको विवाद मिलाउन विभिन्न चरणमा दुवै अध्यक्ष बीच वार्ता भएको वाम नेताहरूले बताएका छन्। एकीकृत पार्टीको अध्यक्ष वा प्रधानमन्त्री

>>> बाँकी ८ पेजमा

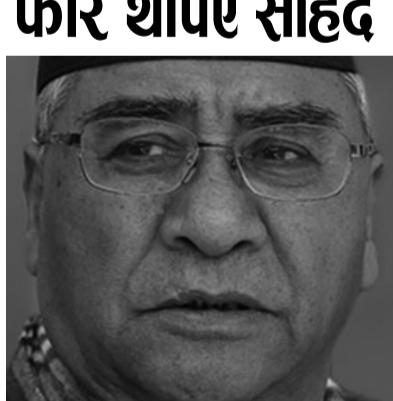
गत हप्ता आजैका दिन (शुक्रबार) सम्पन्न भारतीय विदेशमन्त्री सुधा स्वराजको दुई दिने विवादास्पद एवं रहस्यमय नेपाल भ्रमण भन्दा... अस्ति भर्खर्व सम्पन्न (बुधबार) ६ वटा प्रदेशका लागि राष्ट्रिय सभाको निर्वाचन र यसको परिणामिति भन्दा पनि पूर्वाजाको भारतको भ्रमण, जुन अहिले भइरहेको छ, भने नेपाली राजनीति बढी गर्नाएको देखिन्छ। त्यसो त भारतीय विदेशमन्त्रीको नेपाल भ्रमणको मुख्य उद्देश्य नै बिगरहेको राजनीतिक संरचना, ... गठबन्धनहरूलाई भत्काउनु थियो, केही हदसम्म उनी सफल

उलट-पुलट होला है !!

समाजिक सञ्जाल मार्फत नै केही ओलीमाथि भारतीय दलाल भन्ने आशयको स्टाटस सार्वजनिक गरेका थिए। त्यसो त उक्त सल्लाहकालाई प्रचण्डले सेवामुक्त गरिदिएको खबरी पनि अहिले आएको छ। खैर, यसो देखिन्दा, सुनिदा र बुझिन्दा नेपालको केन्द्रिय राजनीतिमा वामगठबन्धन जुन गत असोजमा निर्माण भएको थियो, लाई यावत राख्ने र ठिन्मिन्न यारिदिने दुई थरीबीचको द्वन्द्वले काम गरिरहेको प्रार्थे बुझिन्छ। जितियाँको दक्षिणित ठलेको पनि वापसन्ती भनेका वामपक्षी नै हुन्। यिनको जन्मजात सिद्धान्तले यिनलाई कहाँ छाड्छ र ? त्यसकारण भारतीय विस्तारवादलाई जे भएपनि जस्तो सुकै भएपनि... अफ आफ्नै ढोके भएपनि यिनलाई कमजोर पार्न जरूरी छ। एमाले र माओवादीबीच एकता भएर बलियो कम्प्युनिट पार्टी खडा हुने ? अब यस्तो एकीकरण हुँदैन

र हुन सबैन भनेर राप्रा प्रजातान्त्रिकका अध्यक्ष पुश्पति शमशेर राणा जो, भारतीय संस्थापन पक्षको नजिकका मानिन्दन, ले पनि गत मंगलबारको एक कार्यक्रममा बताइसकेका छन्। अर्थात् सबैको ध्यान एमाले र माओवादीबीचको एकीकरण र सरकार निर्माणलाई सकेसम्म रोक्नु नै रहेको देखिन्छ।

यसै सोरोफेका बीचमा एक धार्मिक कार्यक्रमको लागि पूर्वराजाको भारत भ्रमण अहिले जारी छ। दिल्ली नगर्इ, कलकत्ता, (पश्चिम बंगाल), उडिसामा मात्र भ्रमण मुख्य रूपमा केन्द्रित भरनिएता पनि ती रथालमा, अभ उडिसामा गरिने कार्यक्रमको राजनीतिक महत्व हुँदै भनेर केही जानकारहरू बताउँछन्। त्यसो त, पूर्वराजा संकटमा रहेको भारतीय देशी गाई जोगाउन सक्रिय 'श्रीमार्ग' नामको >>> बाँकी ६ पेजमा

काठमाडौं। येरबहादुर देउवा नेतृत्वमा रहेको र विदाई हुने क्रममा भएको सरकारले माओवादीले चलाएको द्वन्द्वकालमा विद्रोही माओवादीबाट मारिएका सबै कर्मचारीहरूलाई सहिद घोषणा गरेको छ। सम्भावा प्रधानमन्त्री निवास बालुवाटारमा बसेको मन्त्रिपरिषद्को बैठकले उक्त निर्णय गरेको हो।

सरकारले सशस्त्र द्वन्द्वका क्रममा माओवादीद्वारा मारिएका नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, शसस्त्र प्रहरी र राष्ट्रिय अनुसन्धान विभागका कर्मचारी, निजामति सेवाका कर्मचारी >>> बाँकी १ पेजमा

गत हप्ता आजैका दिन (शुक्रबार) सम्पन्न भारतीय विदेशमन्त्री सुधा स्वराजको दुई दिने विवादास्पद एवं रहस्यमय नेपाल भ्रमण भन्दा... अस्ति भर्खर्व सम्पन्न (बुधबार) ६ वटा प्रदेशका लागि राष्ट्रिय सभाको निर्वाचन र यसको परिणामिति भन्दा पनि पूर्वाजाको भारतको भ्रमण, जुन अहिले भइरहेको छ, भने नेपाली राजनीति बढी गर्नाएको देखिन्छ। त्यसो त भारतीय विदेशमन्त्रीको नेपाल भ्रमणको मुख्य उद्देश्य नै बिगरहेको राजनीत

India's baseless opposition to CPEC

Regional development is possible through CPEC if India looks at this project through the prism of development and not enmity

Asia

India's constant opposition to China Pakistan Economic Corridor (CPEC) will not affect the project in any way. It is purely a development project and there is no reason to restrain the development work in the disputed areas. India is reiterating that CPEC passes through the disputed area and is therefore a serious concern for the country.

CPEC is a flagship project of China's One Belt One Road Initiative which includes more than 65 countries of the world and it is not like a Multilateral Export Control Regime 'an international body that states use to organise their national export control systems'/regime like NSG in which a consensus of the member countries is needed for new developments. Instead, the CPEC project is open and inclusive and invites other countries to invest for the mutual benefit and shared prosperity of the respective regions. Pakistan and China are working on the

economic cooperative initiative and it is backed by the UN and several other countries of the world which suggests it is not directed against any third party.

Will the disputes between or among countries obstruct the overall development of the region and the populace residing in those areas?

India's Ambassador to China Gautam Bambawale said, "Beijing should pay serious attention to New Delhi's concerns about the China-Pakistan Economic Corridor (CPEC) and not ignore them. The China-Pakistan Economic Corridor passes through Indian-claimed territory and hence violates our territorial integrity. This is a major problem for us."

The CPEC project is open and inclusive and invites other countries to invest for mutual benefit and shared prosperity of the respective regions.

Since the introduction of this project, these kinds of statements have been up roaring on different international or national forums from the India's Side. Despite these stern statements, the project has been progressing very well. Moreover, the US has also shown its weight behind India

by saying that it too believes the route of corridor passes through a disputed territory – a reference to Northern areas of Pakistan. The statement has come at a time when Foreign Minister Khawaja Asif was in Washington and held series of talks with the US officials to normalise the tense relations. This new stance has started another debate and is undoubtedly going to further damage the bilateral ties, as it is profusely obvious now that US envision a greater role for India in the region.

Apart from the vicious existence of terrorism in South Asia, the Kashmir dispute between Pakistan and India is also the biggest hindrance for any possibility of a large scale of investment coming into the region. India should be on the front line to negotiate with Pakistan to resolve this conflict as a solution to the concern on CPEC to promote prosperity and development in that area because the northern part of India bordering Pakistan and Indian Held Kashmir lacks the basic infrastructure.

India's perceived sense of insecurity regarding this project

is that through CPEC the sources and standards of livelihood of the people living in Pakistan's side of Kashmir would be raised. This is a serious anxiety in India as this situation presents Pakistan's GB stark contrast to the situation in Indian occupied Kashmir, where the occupation forces have unleashed a reign of terror against innocent Kashmiris for committing the 'sin' of demanding legitimate socio-political rights.

China would not give up CPEC just because of protests in India. The Indian government will not cease its developmental activities in Arunachal Pradesh either. But is it not important to respect the voices of communities residing in disputed territories as a priority rather than following the institutional norms in developmental activities? From inter-governmental institutions like ADB/World Bank to each country sharing disputed territories like India or China or Pakistan, it is foremost important to stand up with rights to development of communities. Otherwise, Sustainable Development Goals (SDGs) cannot be considered 'universal'. Indians are only good in massacring its

own minority races like Sikhs and Muslims.

In a nutshell, India's regional aspiration to contain China's growing regional influence will not affect the latter's commitment towards CPEC. The relations between India and China often turned unfavourable even when there was no CPEC. India, being the major country of the region, should play its part towards the development of the region by making peace with the neighbouring states.

Lastly, if India is striving hard by investing in Chabahar Port and other initiatives, such as its support to 116 influential projects in 31 provinces in Afghanistan, then why it is protesting the developments in the disputed areas through which CPEC passes? These 116 India-sponsored projects will cover hydropower construction, farmland water conservation projects and renewable energy among others that will directly affect lives of the common people of Afghanistan. Regional development is possible through the CPEC if India looks at this project through the prism of the development and not enmity.

Kashmir- the subcontinent's unfinished dispute

Rahman

The permanent members of UN Security Council must put pressure on India to take steps for the resolution of the longstanding Kashmir issue. India must also be stopped from using force against the innocent Kashmiris demanding freedom

The independence declared by the British government through India Independence Act 1947 will remain incomplete if the problem of Kashmir persists. Kashmiris have been fighting against the Indian occupation and sacrificing their lives. The bleak aspect of the problem is that the United Kingdom, the United States and other champions of human rights and justice are silent over the barbarism being perpetrated by the Indian forces. The United Nations has also failed to implement its resolutions on the issue. Kashmir has been bleeding for the last seventy years, but world conscience is still blind, deaf and dumb.

The British government passed India Independence Act, 1947 in June, 1947. It permitted the Princely States to join either Dominion. According to a report, Lord Mountbatten, last Governor General of Indo-Pak sub-continent, thought that if the princely states remained independent within the dominion, it may lead to chaos and thus made their accession a necessity of the Indian Independence Act. The people of Kashmir were never allowed to exercise their option of deciding their future as provided in the Act. Since then, the United Nations have passed resolutions on different occasions accepting the Kahsmiris' right of self-determination. India first agreed and then turned away.

The first Prime Minister of India, Jawaharlal Nehru wrote a telegram to his Pakistani counterpart, Liaqat Ali Khan on October 28, 1947. He stated, "In regard to accession also, it has been made clear that this is subject to reference to people of the State and their decision." India did not stick to their words and denied and deprived the people of Kashmir from their right of self-determination. India has been projecting that after signing Simla Agreement in 1972 and Lahore Declaration in 1999, the problem of Kashmir is not an international issue but bilateral between India and Pakistan. It may be appropriate to examine aforementioned two agreements in the light of the issue under discussion. The Clause 1 and 2 of the Simla Agreement provides "That the principles and purposes of the Charter of the United Nations shall govern the relations between the two countries. 2) That the two countries are resolved to settle their differences by peaceful means through bilateral negotiations or by any other peaceful means mutually agreed upon between them. Pending the final settlement of any of the problems between the two countries, neither side shall unilaterally alter the situation nor shall both prevent the organisation, assistance or encouragement of any act detrimental to the maintenance of peaceful and harmonious relations.

The people of Kashmir were never allowed to exercise their right to decide their future as provided in the Indian Independence Act

"The agreement clearly mentions that differences shall be resolved through bilateral or any other peaceful means mutually agreed upon, but such arrangement

shall be subject to the UN Charter. Clause 6 of the Agreement provides, "That in accordance with the Charter of the United Nations, they will refrain from the threat or use of force against the territorial integrity or political independence of each other."

The Lahore Declaration was signed on the end of visit of Indian Prime Minister, Atal Bihari Vajpeji to Pakistan in 1999. The Declaration affirms to implement Simla Agreement in letter and spirit and both the governments agreed "[they] shall intensify their efforts to resolve all issues, including the issue of Jammu and Kashmir." It further provides "[Pakistan and India] shall refrain from intervention and interference in each other's internal affairs". The aforementioned two agreements do not restrain the United Nations from making efforts of resolving the Kashmir issue. India has continuously been threatening territorial integrity and sovereignty of Pakistan by opening firing on Line of Control (LoC), using the land of independent and sovereign country of Afghanistan against Pakistan, employing bilateral and multilateral channels to build up pressure on Pakistan and making tacit alliance with various countries like Israel etc to project India as spokesman of the region of South Asia and power of the Asian continent.

The increasing closeness between India and Israel may be witnessed from the fact that since its diplomatic relations with Israel, Narendra Modi was the first Prime Minister of India who visited the friendly country in August 2017. Subsequently, Israeli Prime Minister paid a six-day visit to India in January. The Israeli prime minister paid six days long visit to India in January 2018. He was the

first Israeli leader to visit India. This closeness between the two countries is due to the following factors. Firstly, the US, India and Israel strategic partnership in South Asia is aimed at containing increasing influence of China in the region. Secondly; the United States and its allies view their interests in jeopardy if China prevails in South Asia, Central Asia and South East Asia regions. It may influence the trade routes near and around the Persian Gulf. Currently, the United States imports 20 per cent oil of its requirements from the Persian Gulf. Its other allies still depend upon the oil of the Persian Gulf to cater to their domestic requirements. Thus, interests of the US and other countries lie in containment of China. Thirdly, the Indo-Pakistan sub-continent was partitioned on the basis of the so-called two-nation theory.

Kashmir is the Muslim majority territory. The Intifada launched by the Kashmiris is last part of fighting initiated on the basis of two-nation theory in the British Indo-Pakistan sub-continent. India and Israel think that decision of Kashmiris shall be against Indian occupation and it may reinforce the faith of the Muslims in two-nation theory.

Pakistan is nucleus of China-Pakistan Economic Corridor (CPEC). China and Pakistan have invited all the countries to participate in it. The US, India and other countries look at CPEC with suspicious. Probably they are afraid of increasing influence of China on trade routes of the Indian Ocean. They want to contain Chinese influence and develop counter strategy.

Lastly, India and Israel want to cooperate with each other to make their defence strong vis-à-vis

neighboring countries. India does not have any danger from Pakistan as it possesses superiority in conventional and non-conventional weapons over Pakistan. Same is the case with Israel vis-à-vis the Muslim countries. However, after defeat in 1962 Sino-India war, India has been continuously building mountains of arms and ammunition.

Pakistan had arrested RAW agent Kulbhushan Jadhav who is serving commander of the Indian Navy. International community is silent on this evidence of Indian involvement in internal affairs of Pakistan. Other regional countries of South Asia also accuse India of its involvement in their internal affairs. But the 'great' global powers are silent due to their interests in the region of South Asia and Asian continent.

It is positive and healthy sign that government of Indian occupied Kashmir has stated that the problem may be solved through talks with Pakistan. Former Indian Occupied Kashmir (IOK) chief minister Farooq Abdullah has also held the same opinion. War may increase or reduce the bargaining position, but solution to the outstanding problems lies in dialogues. Latest global example is withdrawal of the Soviet forces from Afghanistan in 1988. The indirect talks under the auspices of the United Nations made it possible. It was after a dialogue that the Tamil rebels surrendered.

The permanent members of UN Security Council must put pressure on India to take steps for the resolution of the longstanding Kashmir issue. India must also be stopped from using force against the innocent Kashmiris demanding freedom.

भारतीयले हिन्दुराजाको पातको धुलो निधारमा लगाए

• राजन कार्कि

rajan2012karki@yahoo.com

यतिबेला उडिसा पुगका पूर्वराजा हिन्दु सप्राटका रूपमा पुजिएका छन् र हिन्दुराजाको पातको धुलो भनेर भारतीयहरू निधारमा घसिरहेका छन् । कितिपयले त पातमा पसारो परेर आफूलाई कृत्य कृत्य सम्फेका छन् ।

नेपालमा किनारा लगाइएका पूर्वराजालाई भारतले स्टेट गेष्ट हाउसमा राखेर राष्ट्राध्यक्षलाई दिने आर्मी सुरक्षा प्रवन्धसमेत मिलाएको छ । भारतीय मिडियाहरूमा हिन्दु सप्राटको व्यापक प्रचारप्रसार र महत्व दर्साइएको छ ।

के हो यो ? पूर्वराजालाई हिन्दु सप्राट भनेर निम्तो पठाउनु र राष्ट्राध्यक्षको मान सम्मान दिनुले भारत नेपाल हिन्दुराष्ट्र भएको हेन चाहन्छ भने स्पष्ट सन्देश पनि हो यो ।

भारतका हिन्दु जागे, नेपालका हिन्दु कहौं छन् ? किन नेपालका हिन्दुरहु कुम्भकर्ण निन्दामा छन्, पटकै वँझ्भदैनन् । १५ प्रतिशत अंकार परिवार छन्, हिन्दु सुतेका र ईसाई मुसाईहरूको जगजगी देख्दा लाग्छ, हिन्दुहरू सबै धर्मपरिवर्तन गरिसके । पर्वर्पर्मा मन्दिरहरूका परिसरमा खुट्टा राख्ने ठाउँ देखिन्न, ती हिन्दुरहू छन् भने किन अरुबेला करै पनि देखिदैनन् । हिन्दुराष्ट्र धर्मनिरपेक्ष भएको ११ वर्ष भइसक्यो, हिन्दुरहू सुतेको सुत्यै छन् । जागरण हुन सकेनन् ।

समस्या नेतृत्वको छ । हरेक हिन्दु गुरु, दरवारियालाई नेता हुनुपर्ने । मुख्ये जय श्रीम, श्रीकृष्ण भन्नन्, पशुपतिदेवि विश्वहिन्दु महासंघसम्म कज्जा गरेर बसेका छन्, पाँचतारे होटलमा पत्रकार सम्मेलन गरेर र कोठे वक्तव्य प्रसारित गरेर हिन्दुधर्म राष्ट्रिय धर्म भनिरहेका छन् । धर्म ईसाई र मुसाइले दिनदिन लुटिरहेका छन्, धर्मान्तरण बेजोडले बेतोडले भइरहेको छ, गरीबीलाई धर्मपरिवर्तनको सजिलो उपाय बनाइरहेका छन्, हिन्दु गुरुहरू कोठामा बसेर हिन्दुधर्मको रक्षा सुरक्षा हुनुपर्छ भन्नन् । हिन्दुधर्मको बिनासलीला कुनै कारणले भएको छ भने हिन्दुधर्मका गुरु, नेताहरूका कारणले भइरहेको छ ।

हरेक पार्टीभित्र हिन्दुधर्म चाहिन्छ भन्नेहरूको भीड छ । हरेक पार्टीका व्यक्तिहरू हिन्दुधर्मको रक्षा अभियान चलाइरहेका छन् । हिन्दुवादीहरूको अनेक भुउड छ र भुण्ड भुण्ड हिन्दुवादीहरू मुण्ड मुण्ड तरिकाले हिन्दुराष्ट्रका लागि काम गरिरहेका छन् । छरिएर हुन्न, संघम शरणम् गच्छामी हुनुपर्छ भने सबैलाई थाहा छ तर आफै नेता हुनुपर्ने कारणले गर्दा अनेक भुण्डमा छरिएका हिन्दुवादीहरूले हिन्दुत्वको क्षयीकरण गरिरहेका छन् । एकता हिन्दुवादीहरूमा पटकै हुनसकेन ।

२०६३ साल वैशाख ११ गते राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरूसँग छलफलपछि पूर्वराजाले मरेको संसद दूँताइदिएका थिए । त्यही संसदले धर्मनिरपेक्षताको नारा लाग्यो र गणतन्त्र कार्यान्वयन चुनावपाइको संसदले गर्ने भन्यो । संविधानसभाको निर्वाचन भयो र २०६५ साल जेठ १५ गते गणतन्त्र कार्यान्वयन गरियो । गणतन्त्र न जनआन्दोलनको एजेण्डा थियो, न त जनताको माँग नै ।

जनताले निरकूशताको अन्त्य भनेका थिए । निरकूशताको अन्त्यका नाममा संविधानसभाका ठूला दलहरूले विदेशीको चालबाजीको लाई लहैमा लागेर गणतन्त्र कार्यान्वयन भयो भने र पूर्वराजाले श्रीपेचको संरक्षण होस भन्दै नागार्जुनको जंगलतिर लागेका हुन् । राजदरवार छाड्नु अधि पूर्वराजा ज्ञानेन्द्रले खुलेर, सबैले सुन्नगरी भनेकै हुन् म देश छाड्दिन । नभन्दै पूर्वराजा यही देशमा छन् र जनताले भन्नन भने देशको नेतृत्व गर्न तैयार छु समेत भनेका हुन् ।

परिवर्तन त भयो, १२ वर्षपछि संविधान पनि जारी गरियो । तर निरकूशताको अन्त्य होइन, भन बढी निरकूशताले टाउको उठाएको अवस्था छ । जनता पीडित छन्, देशको स्वाधीनता र सार्वभौमिकता संकटमा छ, शासन व्यवस्थामा लख्नौ लूट चलेको छ । डनबाद, बाहुबलीवाद, जसजसले सकछ उसउसले खाल भन्ने बाढी चलेको छ । देश भ्रष्टाचारमय बनेको छ ।

यस्तै अवस्थाबाट वाकक भएर जनताले राजा आउ देश बचाउ भने नारा लगाएका हुन् । पूर्वराजा मध्य र सुदूरपश्चिम भ्रमणबाट भयंकर फर्केका हुन् । त्यहाँ जनताले यही नारा लगाए । पूर्वराजा अव भारतबाट फर्केपछि मध्य र पूर्वाञ्चलको भ्रमणमा निस्केछन् । आमनागरिकले र्वागत र सत्कारका लागि निम्तोमाथि निम्तो गरिरहेका छन् । पूर्वराजाको लोकप्रियता यति बढेको छ कि पूर्वराजाले सडकमा निस्कने हो भने लोकतन्त्र छ कि लोकमात्र छन् भने लोकतन्त्र छु द्याउन मुसिकिल पैर्ने ।

यस्तो बेलामा भारतबाट निम्तो आयो र मठ, मन्दिरबाट निम्तो आएपछि सकार्न पर्याय, सकारेर पूर्वराजा जगन्नाथपुरीतिर लागेका छन् । जाने बेलामा- हो त मौसम फेरिन्छ, ऋतु बदलिन्छ । ऋतुभनुसार पुराना पात फेरिन्छन् तर रुखका जरा कहिलै फेरिदैनन् । भारतको निम्तोमा हिन्दुराजाको रुपमा राज्याभिषेक : जगन्नाथपुरीको धार्मिक अभिषेक लिन जानु अधि सोमवार पूर्वराजाले यही सन्देश दिएर गएका छन् ।

गोबर्धन मठ जगन्नाथपुरी उडिसामा

निम्त्याएर पूर्वराजाको एक सय ४५ औं शंकराचार्य स्वामी निश्चलानन्द सरस्वती लगायत सम्पूर्ण हिन्दुहरूले अभिषेक गराउने र गर्ने कार्यक्रम तय भएको छ ।

माघ २६ र २७ गते जगन्नाथपुरीमा

गर्भगृहमै पूर्वराजालाई हिन्दु राजाको हैसियतले पूजाआजा गराउने, अभिषेक गराउने र गर्ने कार्यक्रम तय भएको छ ।

स्मरणीय छ, जगन्नाथपुरीबाट ज्ञानेन्द्र शाहलाई हिन्दुसम्राट श्री ५ महाराजधिराज उल्लेख गरेर निम्तो आएको छ । यसको

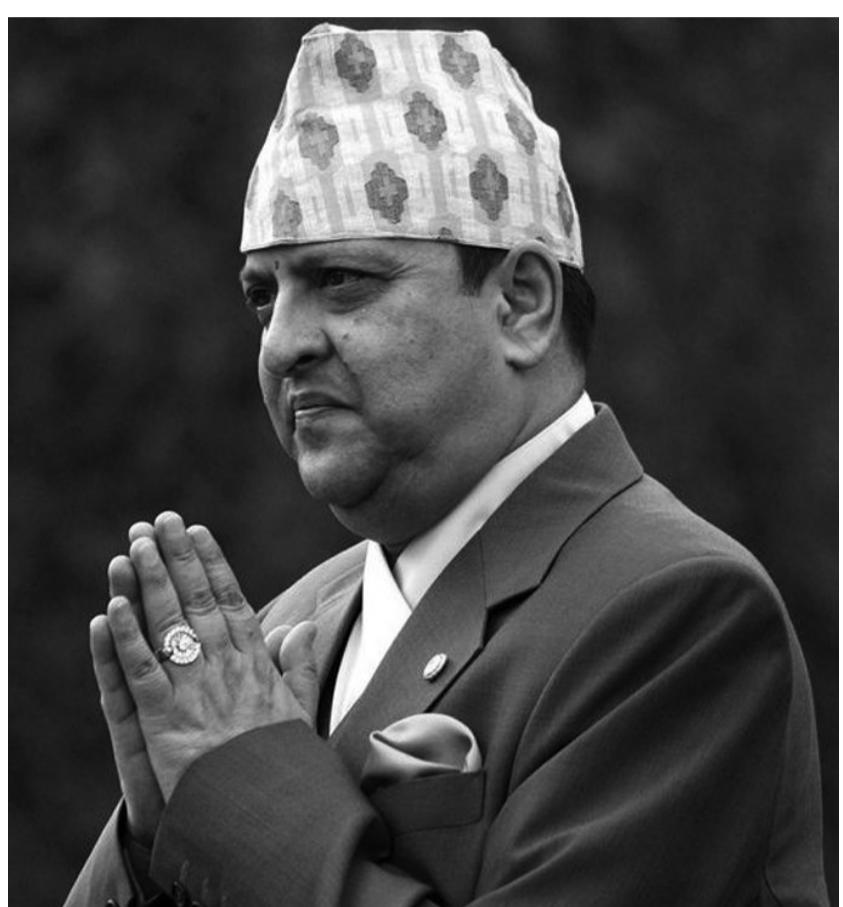
देखिन्छ । १५ प्रतिशत ऊँकार परिवार रहेको नेपाल कसरी धर्मनिरपेक्ष राष्ट्र हुनसक्छ । राजनीतिक दलहरूले बलजफ्टी संविधानमा धर्मनिरपेक्ष लेखे पनि यथार्थमा धर्मनिरपेक्षता कसैले पनि आत्मसात गरेकै छैनन् । जबसम्म संविधान कार्यान्वयन हुनेसकैन ।

यतिबेला धर्मनिरपेक्षतावादीहरूलाई आमाको दूध चसेर पुगेन, बाबुको धुँडा चुस्तुजस्तै भएको छ धर्मनिरपेक्षता । एउटाङ्ग बकले उहिलै भनेका थिए- प्राय भ्रष्टाचारमा लिप्त नेताहरू भउको मुलुकमा स्वतन्त्रता धेरै दिन टिक सक्दैन । त्यस्तै भएको छ हामीले पाएको लोकतन्त्र । लोकतन्त्र लोकतन्त्रजस्तो छैन, भ्रष्टाचारतन्त्रजस्तो छ । राज्यसञ्जाल नै दलीय र दलालहरूको सेटिङ्गमा भ्रष्टाचार र कमिशन्को जालो फैलिएको छ । त्यही जालामा फिर्गा छटपटिएकौ लोकतन्त्र हिरिक हिरिक भइरहेको छ ।

भन्नलाई निर्वाचन भयो, संविधान कार्यान्वयन हुनेछ भनिएको छ तर फुसको आगो र लोकतन्त्रभित्रको जनअसन्तुष्टिले कुनबेला डडेलोको रूप लिने हो यसे भन्न सकिन्न ।

यस्तो स्थितिमा भारतले पूर्वराजालाई निम्त्याएको छ र धार्मिक अनुष्ठान नै गरेर अभिषेक गर्दैछ । राजनीतिक दलहरूले बलात् वनबास पठाएका राजाको यति ढूलो महिमा । ३० वर्षको अन्तरालमा यो अनुष्ठान हुँदैछ । राजा वीरेन्द्रलाई यो सौभाय ग्राप्त भएको थियो, अहिले पूर्वराजा ज्ञानेन्द्रलाई ।

भारतको यात्रामा एयरपोर्ट पुगेका पूर्वराजालाई पत्रकारहरूले सोधेपछि पूर्वराजाले लक्ष्य पूरा गर्न फरक फरक बाटो अपनाए पनि सिद्धान्त छोड्न नसकिने बताएका हुन् । उनले राष्ट्रले लिएको बाटो व्यवहारिक र सबैलाई मान्य हुनुपर्ने धारणा पनि राखे । पूर्वराजा शाहले रुखका पातहरू भरेपनि जाराहरू फेरिन्न भन्दै दृष्टान्त समेत दिएका थिए । यो दृष्टान्त यतिबेला नेपाली राजनीतिक र कूटनीतिक बृत्तमा ठूलै चर्चाको विषय बनेको छ ।

गोवर्धन मठ जगन्नाथपुरीका शंकराचार्य स्वामी निश्चलानन्द सरस्वतीले जिम्मेवारी सम्हालेको २५ औं वर्षको अवसरमा विशेष समारोह आयोजना हुँदैछ, पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र शाहलाई नेपालका हिन्दुराजाको रुपमा विशेष आमन्त्रण आएको हो । उत्तर प्रदेशका मुख्यमन्त्री योगी आदित्यनाथ र सम्भवतः प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी र सिंगो भाजपाको उपरिथितो सम्भावना रहेको छ । भारतका राष्ट्रपति, प्रधानमन्त्री अथवा कुनै व्यक्तिले जान नपाउने जगन्नाथपुरीको

अर्थ जनआन्दोलनपछि पहिलोपल्ट भारतले पूर्वराजालाई हिन्दुराजाका रुपमा आत्मसात गरेर सम्मानित गर्न लागेको हो । यो अभिषेकपछि नेपालका राजनीतिक दलहरूलाई राजतन्त्रलाई कुन स्थानमा राख्ने भन्ने दबाव सिर्जना हुनेछ ।

पूर्वराजाले भारत जानु अधि दिएको सन्देशमा हिन्दुत्वको विषयमा आफूले खुला छलफल चाहेको बताएका छन् । पूर्वराजाको यो आग्रह धर्मनिरपेक्षतावादीहरूलाई इग्नित

साल्ट ट्रेडिङ फॉरेंशिन लिमिटेड द्वारा प्रवर्द्धित डीटी ग्राहांस तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

-

पद्धत्यौ हाती बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यादै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मर्रे पनि जस्ले सिर्कियो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहातर भयर एकै पटक मर्न सकौ।

- अग्रियानवाणी

संविधान संशोधनको मुद्दा अर्थहीन

• देवेन्द्र चड़ल

devendrachudal@gmail.com

अभियान

साप्ताहिक

सम्पादकीय

विवाह अस्वीकार तर बचा स्वीकार यो हेपाहा प्रवृत्ति नै हो

संविधान निर्माणको विषयलाई लिएर भारत सकरारले नेपालमाथि अघोषित नाकाबन्दी तै लगायो । अहिलेसम्म उसले संविधानसभाले निर्माण गरि लागुसमेत भईसकेको संविधानलाई स्वागत गरि स्वीकार गर्न सकेको छैन । तर त्यही संविधान अनुसार भएका चुनावलाई भने उसले महत्वपूर्ण उपलब्धीका रूपमा रहेको भन्दै नेपाल सरकार र नेपाली जनतालाई बधाई दिएको छ । भारतको पछिल्लो व्यवहार हेर्दा उसले विवाहलाई स्वीकार नगरि विवाहित जोडीबाट जन्माएको बच्चालाई मात्र स्वीकार गरेर नेपाल माथि हेपाहा प्रवत्ति देखाएको छ ।

केही दिन पहिला भारतीय विदेशमन्त्री सुष्मा स्वराज अनौपचारिक रूपमा नेपाल भ्रमणमा आएकी थिएन् । नेपालको दुई दिने अनौपचारिक भ्रमण सकेर स्वदेश फर्किएपछि भारतमा निकालिएको विज्ञितिमा विदेशमन्त्री स्वराजले निर्वाचनका लागि नेपाल सरकार र नेपाली जनतालाई बधाई दिएको उल्लेख गरिएको छ । गत शुक्रबार स्वराज काठमाडौँवाट दिल्ली फर्किएपछि जारी गरिएको विज्ञितिमा भनिएको छ विदेशमन्त्रीले नेपालमा तिन तहको निर्वाचन सफलतापूर्वक सम्पन्न गरिएकोमा नेपाल सरकार र नेपाली जनतालाई बधाई दिनुभएको छ, जुन नेपालको प्रजातान्त्रिक परिवर्तनमा महत्वपूर्ण कोशेढुङ्गा हो । नेपालको सविधानलाई औपचारिक रूपमा स्वीकार नगरिएको अवस्थामा भारतमा विदेशमन्त्रीले संविधान अन्तर्गत भएको निर्वाचन प्रक्रियाको सफलताको लागि दिएको वक्तव्यबाट अप्रत्यक्ष रूपमा भारतले संविधानलाई स्वीकार गरेको जस्तो देखिएपनि भारतको विदेश मन्त्रालयले निकालेको विज्ञितिमा सविधानलाई स्वीकार गरेको कहीं कतै उल्लेख गरिएको छैन । नेपालको अनौपचारिक भ्रमण सकेर स्वदेश फर्किएपछि भारतीय विदेश मन्त्रालयले विज्ञित निकालेको सायद यो नै पहिलो पटक हो ।

नेपालमा वाम गठबन्धनको नेतृत्वमा नयाँ सरकार निर्माण हुने क्रममा रहेको बेला कसैको निती तै न पाइँद नेपाल भ्रमणमा भारतीय विदेशमन्त्री नेपाल आउनु र सरकारको नेतृत्व गर्ने क्रममा रहेका नेकपा एमालेका अध्यक्ष कोरी ओली र माझोदारी केन्द्रका अध्यक्ष पूष्टकमल दाहालसँग एकलाएकलै भेट गर्नु रहस्यमय भएको छ । नेपालका पूर्व प्रधानमन्त्रीहरूलाई नेपाली जनताले पालेका छन् । उनीहरूलाई राज्यले सुविधा दिएको छ त्यसै कारण उनीहरू सार्वजनिक व्यक्तित्वमा पर्ने भएपनि आफ्नो मर्यादालाई विसिंहएर एउटा देशका विदेशमन्त्री बसेको होटलमा पुगेर भेट गर्नु नेपाल र नेपाली जनताको बेइज्जती हो । यसैलाई भनिन्छ लम्पसारवाद । पूर्वप्रधानमन्त्री समेत रहेका र पार्टी अध्यक्ष समेत रहेका व्यक्तिहरू आफूभन्ना तल्लो मर्यादा क्रममा रहेका व्यक्तिहरूलाई भेटन होटलमा पुनु लम्पसारवाद र आत्मसमर्पणवाद बाहेक केही हुन सक्दैन । भेट गर्नेपैर्न भए उनीहरूले आ आफ्नो पार्टी कार्यालयमा वा संसदीय दलको कार्यालया उनलाई बोलाउन सक्थ्यो, अनि पार्टीका वरिष्ठ नेताहरूलाई सँगै राखेर भेटघाट गर्न सक्थे तर त्यसो भएन । अध्यक्ष ओली र अध्यक्ष दाहालले एकलाएकलै भेट गरेर आफ्नो र मुलकै बेडज्जत गरेका छन् । अध्यक्ष ओली र दाहाल पूर्व प्रधानमन्त्री समेत रहेका हुनाले उनीहरू सार्वजनिक रूपमा रहेका छन् । त्यसैले उनीहरूले स्वराजसँग भएको वार्ताका बारेमा परराष्ट्र मन्त्रालयलाई अविलम्ब जानकारी गराउनुपर्दछ । परराष्ट्र मन्त्रालयका अनुसार विदेशी पाहुनासँग भेट गतिपद्धारी परराष्ट्र मन्त्रालयका अधिकारीहरूको अनिवार्य उपस्थिति हुनुपर्नेमा दुवै नेताले त्यसको समेत उल्लंघन गरेका छन् ।

भारतले नेपालमाथि लगाएको अघोषित नाकाबन्दीले गर्दा पीडित भएका जनताको मन जित तकालिन प्रधानमन्त्री केपी ओली सफल भएका थिए तर आज तिनै ओलीले नेपाली जनतालाई अपमान गरेका छन्। आफू प्रधानमन्त्री भएका बेला राष्ट्रियता र राष्ट्रिय स्वाधिनताको मुद्दालाई दहो सँग उठाएका ओलीले आफू पुन प्रधानमन्त्री बन्ने बेलामा एउटा देशका विदेशमन्त्रीले आफू बसेको होटलमा बोलाउँदा लुखुरु त्यहाँ पुन किमार्थ उचित थिएन र हुँदैन पनि उनले चाहेको भए स्वराजलाई आफ्नो पाठी कार्यालयमै भेटघाट गर्न सक्यथे तर ओलीले त्यो चाहेन्त किन ? भारतले सदियौंदिखि नेपालमाथि हेपाह प्रवृत्ति देखाउँदै आएको छ अहिले वाम गठबन्धनको सरकार निर्माणको क्रममा रहेको र सरकारको नेतृत्व केपी ओलीले तै गर्ने भएपछि त्यसलाई प्रभाव पार्ने गरि भारतीय विदेशमन्त्रीको अनौपचारिक भ्रमण भएको छ। वाम गठबन्धनको सरकारसँग सहकार्य गर्न आफ्नो सरकार तयार रहेको भनिएता पनि अहिले तै नेपालको सीमा मिचिएको छ। भारतीय विदेशमन्त्री र वाम गठबन्धनको अध्यक्षहरूसँगको भेटमा हात्ता नेताहरूले सीमा मिचिएको बारेमा

एक शब्दसम्म बोलन नसकुले के संकेत गर्दछ ?
तेपालको भ्रमणको क्रममा भारतीय विदेशमन्त्रीले राष्ट्रपति, प्रधानमन्त्री र मध्येशी दलका नेताहरूसँग समेत भेट गर्नुभएको थिया भने सत्ताबाट बाहिरिन लागेका प्रधानमन्त्री देउवासँग भएका कुराकानीहरूको कुनै अर्थ नरहरने भएकाले औपचारिकता निभाउनुको लागि मात्र उनले भेट गरेकी थिइन् । हाम्रा नेताहरूको लम्पसारवाद नीतिको फाइदा अब भारतले कर्ति उठाउँछ त्यो त भविष्यले नै देखाउनेछ तर अहिलोको विदेशमन्त्रीको भ्रमण भने बेमौसमी बाजा र हेपाहा प्रवृत्ति बाहेक अन्य केही होइन भन्ने हामीले ठानेका छौं ।

तूला भनिएका राजनीतिक दलहरूले यसपालिको निर्वाचनमा एकलाएकै निर्वाचन लड्न चाहेनन्, नेकपा एमाले र माओवादी केन्द्रले पार्टी नै एकीकरण गर्न भनेर सहमति गरेपश्चात उनीहरूले गठबन्धन नै निर्माण गरी चुनावमा गएपछि नेपाली कांग्रेसले समेत वापन्थी बोहकका अन्य दलहरूसँग मिलेर लोकतान्त्रिक गठबन्धन नै निर्माण गरी चुनावमा गएको भएपनि वामगठबन्धनको अगाडि उसको केही चलेन। विगतको संसदमा कांग्रेस सबैभन्दा तूलो पार्टी थियो भने दोस्रोमा नेकपा एमाले र तेस्रोमा माओवादी रहेको थियो। सामान्य सिद्धान्त अनुसार दोस्रो र तेस्रो पार्टी मिलेर निर्वाचनमा गएका हुनाले उनीहरूले सामान्य बहुमत ल्याउन सक्ने आंकलन निर्वाचन पहिला नै गरिएको थियो, आखिरी त्यस्तै परिणाम आयो। नेपाली कांग्रेस सबैभन्दा पुरानो पार्टी भएपनि पछिल्लो समयमा कांग्रेसमा केही धर्मिराहरू लागेका छन्। कांग्रेसभित्र गुट, उपगुट भएका र एकले अर्कालाई सिध्याउने खेल समेत कांग्रेसमा देखिएको हुनाले कांग्रेसले प्रत्यक्षतर्फ नराप्त्रोसँग पराजय भोग्नुपरेको सत्य वास्तविकता हो, तर जनताले समानुपातिक तर्फ कांग्रेसको नाक जोगाइदिएका छन्। समानुपातिक तर्फ कांग्रेसले विगतमा पाएको मत घटेको छैन। केवल उम्मेदवाहरहरूलाई कांग्रेस समर्थकहरूले नै मन पराएनन्, त्यसैले उसको हार भएको हो। निर्वाचनका बेला वामगठबन्धनले लोकतान्त्रिक गठबन्धनमाथि लगाएका आरोपहरूको खण्डन गर्न नसक्नु र सरकारले गरेको कामकाजहरूका बारेमा जनताले थाहा नपाउनु पनि कांग्रेसको अर्को हारको कारण थियो। राजधानीमा बसेर नेताहरूको वरिपरि घुम्ने र बाचुञ्जेल पद आफैलाई चाहिन्छ भन्ने सोच कांग्रेसी नेताहरूमा नफेरिएसम्म कांग्रेस अब उठन सक्ने सम्भावना चून देखिएको छ। पुरानो पार्टी भएपनि कांग्रेसले आफ्नो स्थापनाकालको उद्देश्य र सिद्धान्त छोडेर नकली कम्युनिष्ट हुन खोज्दा कांग्रेसलाई जनताले पत्याउन सकेन्। नकलीहरूलाई मतदान गर्नुभन्दा नाममात्रको कम्युनिष्ट भएपनि जनताले वामगठबन्धनलाई मतदान गर्नु उपयुक्त सम्भिएको परिणाम हो वाम गठबन्धनको सामान्य बहमत। नेताहरूले अध्यक्ष ओलीलाई उचालिरहेका आरोप लगाएका भएपनि त्यस विषयमा एमाले नेताहरू त्रुपचाप रहेका छन्। निर्वाचन आयोगले राष्ट्रिय सभाको निर्वाचन नभएसम्भव प्रतिनिधिसभाको सामानुपातिक तर्फका परिणाम सार्वजनिक गर्न नसक्ने अभिव्यक्ति पहिला दिएको थियो। त्यसबेला निर्वाचन आयोगवाला पदाधिकारीहरूलाई विभिन्न आरोप प्रत्यारोपण लगाउने वामगठबन्धनका नेताहरूले अब कुनै विलम्ब नगरी नयाँ सरकार निर्माण गर्नुपर्छ भन्ने सबैतहाका निर्वाचनहरू सम्पन्न भइसकेका निर्वाचन आयोगले समेत प्रतिनिधिसभा राष्ट्रियसभा निर्वाचनको परिणामको प्रतिवेदन भएका माघ २५ गते नै राष्ट्रपतिलाई बुझाइसकेको हुनाले अब नयाँ सरकार निर्माणको बाबत खुलेको छ। सातवटै प्रदेशमा धमाधार प्रदेशसभा बैठकहरू बस्न थालेका र प्रदेश सरकार निर्माणको चरण पनि सुरु भएवन् हुनाले अब सविधान कार्यान्वयनको महत्वपूर्ण चरणमा पुगेको छ। संविधान कार्यान्वयनको चरणमै रहेको बेला मधेसवादी दलहरू फेर्दी संविधान संशोधनको मुद्दा उठाउन थालेका छन्। मधेसवादी दलहरूले संविधान स्वीकार गरि त्यही संविधान अन्तर्गत निर्वाचनका सहभागीता जनाएका हुनाले नयाँ बन्ने सरकारले हतार हतारमा संविधान संशोधन गर्नुपर्ने आवश्यकता छैन। त्यसको अन्तर्गत संविधान संशोधन नै हुन सक्दैन भन्ने होइन, संविधान कार्यान्वयनको प्रथम चरणमै रहेको हुनाले संवैधानिक कठिनाईहरू काम भएको कृति देखिए भनेर केही समय कुर्नुपर्छ हुन्छ, त्यसपछि मात्र संविधान संशोधन गर्नु उपयुक्त हुनेछ। वामगठबन्धनको सामान्य बहुमत संसदमा रहेको र सरकार निर्माणको वामगठबन्धन मिल्दा कुनै अवरोधन नहुन भएकाले वामगठबन्धनले संविधान संशोधन नै गर्न बचन दिएर मधेसवादी दलहरूले केन्द्रिय सरकारमा ल्याउनु भनेको अर्को गल्ले हुन सक्छ। नेकपा एमालेले पहिला प्रारंभ संविधान संशोधनको विषयलाई विरोध गरेको थियो, उसकै कारण तत्कालिन संसदमा दुईतिहाई पुगेको थिएन भने अहिले आफ्नो नेतृत्वमा सरकार निर्माण हुनेवित्तिकै संविधान संशोधनको मुद्दा उठाउनु किमार्थ उचित हँडैन। परिला संविधान संशोधन किमार्थ

वामगठबन्धन भनिए पनि वामगठबन्धनमा सबै कम्युनिष्ट पार्टीहरू आएका छैनन, अलिहे पनि धेरै कम्युनिष्ट पार्टीहरू अस्तित्वमा रहेका छन् । गठबन्धनमा नेकपा एमाले र माओवादी मात्र रहेका हुनाले उनीहरूको गठबन्धनलाई वामगठबन्धन भन्नुभन्दा एमाले-माओवादी गठबन्धन भन्नु उपयुक्त हुनेछ । असोज ७७ गते नै उनीहरूले गठबन्धन गर्दा एक/दुई महिनाभित्रैमा पार्टी एकीकरण गर्ने उद्घोष गरेका भएपनि आजसम्म उनीहरूले पार्टी एकीकरण गर्न सकेका छैनन् । एकीकृत पार्टीको नेतृत्व कसले लिने, सिद्धान्त के हुने र उच्च तहका नेताहरूको पदीय भागवण्डा हुदून । पाहला सांविधान सशाधन का आवश्यक थिएन र अहिले किन आवश्यक पन्यो ? त्यसको जवाफ जनताले पाउनुपर्छ त्यसपछिमात्र संविधान संशोधनका विषय सहमतिमा पुग्नु उचित हुनेछ ।

राजनीतिमा क्षेत्रीय, जातीय र लैंगिक प्रतिनिधित्व आवश्यक छ, तर त्यसको प्रयोग राजनीतिमा भयो भने त्यसले अर्को दुर्घटना निम्त्याउन सक्छ भन्ने तर्फ दलहरू सोच्छै पर्छ । जनताले एक पटक दिएदमत सँझैभरिका लागि होइन, निश्चियता अवधिका लागि मात्र हो । जनताको अभिमान र जनताको इच्छा र आकांक्षा विरुद्धका कार्यहरू भए जनता सडकमा आउँदै

बाध्य हुनेछन् । त्यसैले अब निर्माण हुने वाम नेतृत्वको सरकारले जनताको भावनान विपरितका कुनै पनि कार्य गर्नु हुँदैन । पार्टी अध्यक्ष हुँदा व्यक्ति पार्टीको नेता मात्र हुने भएपनि प्रधानमन्त्री र मन्त्री भएपछि उनीहरू मुलुककै प्रधानमन्त्री हुनुपर्दछ । मुलुकमा धेरै पार्टीहरू रहेका छन्, जनता पनि अलग अलग पार्टीलाई समर्थन गर्ने भएकाले ती सबैको प्रधानमन्त्री बन्न अबको प्रधानमन्त्रीले प्रयास गर्नुपर्छ । विश्वकै महँगो संघीय व्यवस्थामा मुलुक गएको छ अहिले संघीय संरचनामा आर्थिक व्यवस्थापनको विषय पेचिलो बढै गएको छ । आम्दानीका स्रोतहरू कम भएर मात्र होइन, बढ्दो आयातका कारण पनि मुलुकको आर्थिक असन्तुलन भएको छ । त्यसैले भन्नैपर्छ संघीयता व्यवस्थापन त्यति सजिलो छैन भने अब संघीयताबाट मुलुक पछि फर्किन सक्ने अवस्था हाललाई देखिएको छैन । संघीयता भएपछि सबै कुराहरू ठीक हुन्नन् भन्ने गलत व्याख्या गरेर जनताको आकांक्षा बढाइएको छ, तर त्यसबाट उत्पन्न हुनसक्ने अप्त्यारहरूका बारेमा जनतालाई कही बताइएको छैन । अहिले प्रदेशको अस्थायी राजधानी राख्ने विषयमै जनता आन्दोलित भएका छन्, अब प्रदेससभाले दुई तिहाई बहुमतको आधारमा स्थायी राजधानी तोकदा अस्थायी राजधानी तोकिएका ठाउँका जनता के सडकमा आउँदैनन् ? त्यसैले प्रदेशसभाका सांसदहरूले समेत बुद्धिमता पूर्वक निर्णय गर्नु उचित हुनेछ । संघीयता भनेको विभिन्न दुक्रामा रहेका स-साना राज्यहरूलाई एकीकृत गर्न चाहिने सिद्धान्त भएपनि हामीकहाँ भने ठीक त्यसको उल्लो भएको छ । ३ करोड जनसंख्या भएको मुलुकका लागि संघीयता आवश्यक नै थिएन । त्यतिमात्र होइन केन्द्रिय सरकारका अधिकारहरू स्थानीय तहलाई दिएको भए प्रदेश सरकारको आवश्यकता नै पर्दैन थियो । अहिले तीन तहको सरकार निर्माण भएको छ, केन्द्र, प्रदेश र स्थानीय सरकार, आखिरी यी तिनै तहको सरकारहरू र कर्मचारूहीलाई पाल्ने त जनताले नै हो । सीमित आर्थिक स्रोत भएको हाम्रो जस्तो मुलुकमा के जनप्रतिनिधिहरूलाई तलबभत्ता खुवाउन पनि अब वैदेशिक सहायता माग्ने ?

तीन तहको सरकार आवश्यक नै थिएन । तर हाम्रो राजनीतिक दलहरूले हतारहतारमा निर्णय गर्ने र फुर्सदमा पछुताउने गरेको हुनाले अहिले नै विरोधका स्वरहरू सुनिन थालेका छन् । केन्द्रिय सरकारले विकेन्द्रिकरणको सिद्धान्तलाई आत्मसाथ गर्न सकेको खण्डमा प्रदेश सरकारको आवश्यकता नै पर्दैन, त्यसैले त्यसतर्फ पनि ठूला भनिएका राजनीतिक दलहरूले सोच्चु पर्ने बेला भएको छ । प्रदेश सभाको बैठकसँगै प्रदेशका लागि आफ्नो स्रोत पहिल्याउनु आवश्यक भएको छ । यसका लागि अहिले केन्द्रिय सरकारले प्रदेश सरकार हरूलाई अनुदान स्वरूप आवश्यक स्रोतको व्यवस्था गरेको छ । प्रदेश सरकारहरू पहिलो पटक बनेको हुनाले पूर्वाधार निर्माण, कार्यालय व्यवस्थापन र दैनिक कामचलाउनका लागि मात्र अहिले व्यवस्थापन गरेको खर्चले धान्ने अवस्था देखिएको छ । प्रदेश सरकार निर्माण पश्चात योजना बन्न सक्ने भएपनि आर्थिक स्रोतको अभावमा अहिले नै विकास निर्माणका कार्यहरू होलान् भनेर भन्न सकिने अवस्था देखिँदैन । दलहरूले निर्वाचनका बेला घरघरमा सिंहदरबारको नारा दिएका थिए, अब प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारले घरघरमा सिंहदरबारको अधिकार पुऱ्याउन सक्नु पर्छ । लामो संक्रमणकालपछि जनताकाबीचमा देखिएका आशालाई निराशामा परिणत हुन नदिन पनि केन्द्रिय सरकारले समेत ठूला ठूला विकास निर्माणका कार्यहरू सञ्चालनमा ल्याउनु आवश्यक छ । त्यसैले तीनै तहका सरकारले अब जनताको आकांक्षा र भावना बुझेर अघि बढ्दै विकास निर्माणमा प्रसस्त लगानी गुर्न आवश्यक छ । हाम्रो राजस्वको वृद्धिदर करिब १८/१९ प्रतिशत मात्र हुन सक्ने अवस्था देखिएकाले आर्थिक व्यवस्थापन कसरी गर्न भनेर केन्द्रिय सरकारले बेलैमा उचित कदम चाढै मुलुकलाई विकास निर्माणको क्रममा अधिबढाउँदै भ्रष्टाचारलाई नियन्त्रण गर्न सक्नुपर्छ ।

Kashmir: A wanting UN role

Muhammad

ESTABLISHMENT of the United Nations was a beacon of hope for the entire world, which

witnessed the brutalities of two world wars (WW-I and WW-II). Article-1 of the UN Charter clearly described the right of self-determination as basis of this world regulating body (UN). The article says, "To develop friendly relations among nations based on respect for the principle of equal rights and self-determination of peoples, and to take other appropriate measures to strengthen universal peace." Starting from just 51 member states in October 1945, today United Nations have 193 member states, all enjoying equal rights and equal membership.

Right of self-determination was the basis for this expansion in the membership of UNO ever since it was established on October 24, 1945. This world body provided opportunities for all these countries based on right of self-determination, even without having any UN resolution for their independence.

Unfortunately, despite having dozen of UN resolutions, the United Nations could not safeguard the right of self-determination of the people of Kashmir. After its illegal invasion

to Kashmir on October 27, 1947, India referred the Kashmir case to United Nations on January 1, 1948, thus making this world body as a party to it. Thereafter UN was to decide the fate of this Princely state as per its Charter and will of the people. UN rightly passed resolutions for granting the right of self-determination to people of Kashmir. Two UNCIP resolutions (August 13, 1948 and January 5, 1949) clearly laid-down the formula for the resolution of Kashmir dispute. India, however, did not honour the UN resolutions and its commitments with people of Kashmir. Since India took the dispute to UN, but surprisingly, in later years (after mid 1950s), it tried to relegate the UN role over the resolution of Kashmir dispute. Since 1972, India even blocked the 'United Nations Military Observer Group in India and Pakistan (UNMOGIP), to visit the Line of Control (LoC) for monitoring the ceasefire violations between the Indo-Pak militaries.

It is to be noted that, UNMOGIP was established in 1951, through UNSC Resolution number 91. It was in succession of UN Resolutions; 39 (1948) and 47 (1948), establishment and enlargement of United

Nations Commission for India and Pakistan (UNCIP) to observe ceasefire in the disputed state of Jammu and Kashmir. Earlier India and Pakistan signed Karachi Agreement, allowing supervision of ceasefire line by UN Observers in March 1951. Since its establishment in 1951, UNMOGIP has been performing its assignments efficiently in line with the UN mandate.

After taking over power, Indian Prime Minister Narendra Modi took some of drastic steps to further undermine the UN and UNMOGIP over Kashmir. Since India is against any role of UN and UNMOGIP on Kashmir, therefore, it is all out to do away with the presence of UNMOGIP in India and Pakistan. In this context, on January 30, 2013, once Pakistan demanded the investigation of LoC violations through this neutral group of military observers, India refused. So much so, over a debate between Pakistani and Indian representatives in UN about the deployment and role of UNMOGIP, the Indian Permanent Representative to the UN, Mr Hardeep Singh Puri said that, "UNMOGIP's role had been 'overtaken' by the 1972 Simla Agreement." This indeed is a misquoting and

misleading by India. The fact of the matter is, UN Charter and UN resolutions hold good over the Kashmir dispute, despite Simla or any agreement. Even the opening statement of the Simla Agreement states, "That the principles and purposes of the Charter of the United Nations shall govern the relations between the two countries."

How can India undermine the UN role or the role of UNMOGIP? Mr Martin Nesiryk, the spokesperson of the UN Secretary General clarified that, "UNMOGIP can only be terminated by a decision of the Security Council" rather by the assertion of one party (India). Today, the people of Kashmir question UN Character and UN resolutions over Kashmir. Was this all meant to linger on the settlement of dispute and benefit the India or a serious effort. Indeed, analysing from the tangibles, one can clearly declare the UN as having double standards in dealing with serious issues like Kashmir. Kashmiri feel that, perhaps, it was due to the apathy on the part of the UN that emboldened New Delhi to annex that disputed territory forcefully.

Even Chapter VI does stop a forceful UN role. Article 33 and 34 of the UN Charter states

that "any dispute that is likely to endanger the maintenance of international peace and security should first be addressed through negotiation, mediation or other peaceful means, and states that the Council can call on the parties to use such means to settle their dispute." In case of non-settlement, the dispute can be referred to UNSC for settlement. UN Article 34, empowers the Security Council to investigate any dispute, or any situation that is likely to endanger international peace and security. The nuclear dimension of the Kashmir dispute clearly speaks of an immediate role by UNSC for priority settlement of Kashmir dispute, as it endangers the peace in South Asia and in fact the global peace.

There is need that UN should seriously revisit its role over the future status of Kashmir and give Kashmiris their right, as granted in its Charter and resolutions. The international community and major powers have to reawaken their conscious. India should stop violations of human rights and respect UN Charter and its resolutions on the settlement of the dispute. Kashmir belongs to Kashmiris and India should stop harping on its misleading slogan of calling it as its integral part.

नर्सिङ्डको पेसागत विकास

महावती कालिकोट

नेपालमा खर्खरै नर्सिङ्ड दिवस मानाइयो । यस सन्दर्भमा नर्सिङ्ड पेसामा सेवारत नर्सिङ्डको समग्र अवस्थाबाटे कति विचारविमर्श भयो ? समीक्षा यहाँबाट सुरु गर्नुपर्ने थियो । किनभने, केही दिनअघि मात्र नर्सिङ्ड सेवामा भएको विभेद र असमान व्यवहारिकृद्ध आदोलन भयो । आदोलनपछि सम्पूर्णता पनि भएको छ ।

विगतदेखि भएका सम्पूर्णताका लामबन्द ठेलीभन्दा पनि अब ती ठेली र फाइल कर्ति खुले र तिनबाट उत्पादित जनशक्तिले अवसर र प्रतिफल कर्ति प्राप्त गरे, योचाहिं सोचनीय विषय हो ।

देशमा अहिले करिब ७२ हजार नर्सिङ्ड जनशक्ति बजारमा उपलब्ध छ । तीमध्ये कति नेपालमै सेवारत छन् र कति बिदेशिएका छन्, त्यसको भरपर्दो तथ्यांक सायद नेपाल सरकारसित पनि छैन होला । नेपालमा पुरानो दरबन्दी पुनरावलोकन भएको छैन, जसले गर्दा आवश्यक जनशक्ति खपत हुन सकेको छैन । एकातिर उत्पादित जनशक्तिले अवसर नपाउने र अर्कातिर नेपालको लगानीमा विदेशले दक्ष जनशक्ति सिस्तेमा प्राप्त गर्ने जस्तो दोहोरो समस्या छ । यो समस्या सम्बोधन राज्यको तहबाट गर्नुपर्ने हो, तर यसमा नर्सिङ्ड क्षेत्रमा आबद्ध व्यक्ति तथा संघसंस्थाको पनि अह भूमिका हुन्छ । अर्थात्, नर्सिङ्ड पेसाभित्रका समस्याको निदानभन्दा बढी निरूपण गर्नुपर्ने अवस्था छ । त्यसकारण नर्सिङ्डको पेसागत विकासका लागि संयुक्त पहल कें-के हुन सक्छ भन्नेबाट बहस आरम्भ गरिए यो पेसाप्रतिको सदभाव र विकास सम्बन्ध छ ।

नर्सिङ्डलाई सेवाको पेसाका रूपमा हेरिन्छ । केही वर्ष पहिलासम्म नर्सिङ्ड भन्नेबित्तै अस्पतालभित्र बिरामीलाई पुऱ्याउने स्याहारसुसारलाई बुझिन्थ्यो । तर, त्यो व्यवहार र सोचाइमा अहिले विस्तारै परिवर्तन भएको छ । नर्स भन्नाले वैज्ञानिक ज्ञान, स्वास्थ्यसम्बन्धी सीप र व्यवहारमा दक्षता भएका स्वास्थ्यकर्मी, जसले बिरामी, स्वस्थ व्यक्ति तथा परिवर्तनलाई सेवा

बफादार र जिम्मेवार बनाउनु जरूरी छ । साथै, नर्सिङ्ड प्रशासकले नर्सिङ्ड जनशक्तिलाई संस्थामा काम गर्ने अनुकूल वातावरण बनाउन जरूरी छ । नर्सिङ्ड अनुसन्धानकर्ताले नर्सिङ्ड सेवाको गुणस्तर वृद्धि गर्ने समयसापेक्ष ज्ञान र सीपोको खोजी तथा विकास गर्नुपर्छ ।

प्रयोगात्मक र शैक्षिक अभ्यासमा गुणस्तरीय सेवाका लागि निश्चित मापदण्ड प्रयोग गरी सामाजिक जिम्मेवारी पूरा गर्ने नर्सको आवश्यकता छ । नर्सहरूले राज्यको कानुन तथा नीतिनियममा व्यवस्था भएअनुरूपको मापदण्डबाटे जानकारी राख्दै त्यसलाई प्रयोगमा लगाउने, नर्सिङ्ड सेवाको गुणस्तर उच्च राख्दै निर्धारण गरिएको नर्सिङ्ड सेवाको मापदण्डअनुरूप कार्य गर्न नर्सिङ्ड सेवाको व्यवस्था गर्नुपर्ने तथा पेसागत स्वतन्त्रता र पेसागत नियन्त्रण कायम राख्दै गुणस्तरीय सेवा पुऱ्याउन सक्ने वातावरण सिर्जना गरिनुपर्छ । यसका साथै, शैक्षिक क्षेत्रबाट नर्सिङ्ड पेसाका लागि चाहिने ज्ञान, सीप र दक्षता भएका विद्यार्थीलाई मात्र प्रमाणपत्रको व्यवस्था गरिनुपर्छ ।

नर्सिङ्ड सीप र ज्ञानको विकास तथा प्रवर्द्धन गरी प्रयोगात्मक ज्ञानद्वारा पेसागत वृत्तिविकास गर्नका निम्ति नर्स पेसार्कोमाका लागि नयाँ ज्ञानको खोजी, मूल्यांकन तथा निखार ल्याउँदै त्यसलाई प्रयोगात्मक अभ्यासमा उपयोग गरी आफ्नो पेसागत क्षमतालाई दहो बनाउन बनाउनुपर्छ ।

नर्सिङ्ड पेसा वैज्ञानिक तथा सामाजिक दुवै विषयबाट अधि आएको देखिन्छ । निरन्तर रूपमा पेसागत मर्यादा कायम राख्दै नर्सिङ्ड अभ्यासमा सकारात्मक परिवर्तनसहित सुधार ल्याउनु आजको आवश्यकता हो । नर्सिङ्ड पेसाका धेरै क्षेत्र छन् जस्तै नर्सिङ्ड शिक्षा, अनुसन्धान, प्रयोगात्मक अभ्यास, प्रशासन यी सबै क्षेत्रको संयुक्त प्रयासबाट मात्र नर्सिङ्ड पेसाको विकास सम्बन्ध छ । अतः समाजलाई नर्सिङ्ड पेसाबाट अफ बढी योगदान दिन र पेसागत वृत्ति विकासका लागि सबै क्षेत्रका नर्स एकजुट भएर लानु आजको आवश्यकता हो ।

दूरसंचार सेवा प्रयोगकर्ताहरूमा नेपाल दूरसंचार प्राधिकरणको अनुरोध

- नेपालमा दूरसंचार सेवा प्रदान गरिरहेका विभिन्न दूरसंचार सेवा प्रदायक संस्थाहरूको पल्स रेट भिन्न रहेकोमा पल्स रेटमा एकरूपता ल्याउन मिति २०७४ वैशाख १ गते देखि लागू हुने गरी निमानुसार कायम हुने व्यहोरा अबगत गराउदछौं ।
- मोबाइल सेवा (GSM/CDMA) बाट नेपाल राज्यभरका कुनै पनि नम्बरमा कल गर्दा १० सेकेन्डको पल्स कायम गरिएको छ ।
- त्याण्डलाइनरक्षणमः फिल्सडबाट नेपाल राज्यभरका कुनैपनि नम्बरमा कल गर्दा १ मिनेट (६० सेकेन्ड) को पल्स कायम गरिएको छ ।
- नेपाल राज्यभरका कुनै पनि फोनको प्रयोग गरी अन्तर्राष्ट्रिय (ILD) कल गर्दा ३० सेकेन्डको पल्स कायम गरिएको छ ।
- दरसंचार सेवा प्रदायकहरूले आफुले ग्राहकसंग असुल उपर गर्ने महशुल दर प्रति मिनेटका दरले स्वीकृत गराई रहेको लागू गरे तापनि ग्राहकसंग महशुल दर काट्दा (charge गर्दा) पल्स रेटको आधारमा रकम काट्ने गर्दछन् । जस्तो विगतमा मोबाइल सेवामा २० सेकेन्डको पल्स रेट लागू हुना प्रत्येक २० सेकेन्डको अन्तरालमा रकम काट्ने गरेकोमा नयाँ व्यवस्था लागू भएपछि १० सेकेन्डको अन्तरालमा रकम काट्ने छ र एवं प्रकारले त्याण्डलाइनर अन्तर्राष्ट्रिय कलमा समेत पल्स रेट अनुसार रकम कट्ने छन् ।
- उदाहरणको लागि :- १ रुपैया ५० पैसा प्रति मिनेट महशुल लिने कुनै कम्पनिले २० सेकेन्डको पल्स रहेको छ भने २० सेकेन्डको ५० पैसाका दरले महशुल काट्दै जाने गरेकोमा २०७४ वैशाख १ गते देखि १० सेकेन्डको २५ पैसाका दरले रकम कट्नी हुनेछ । तरस फोन गर्दा Connection भर्सकेपछि भुक्तानी गर्नुपर्ने न्युनतम रकम २५ पैसा मात्र हुन जान्छ र उपभोक्ताहरू यस नयाँ व्यवस्थाबाट लाभान्वित हुने छन् ।
- पल्स रेट लगायत दूरसंचार सेवासंग सम्बन्धित कुनै पनि समस्यारुगुनासो भएमा हामी website: www.nta.gov.np मार्फत वा Android Playstore र क्षेत्र बाट ल्ल ब्ल ब्ल यस मध्यस्थितियम गरी अथवा फोनरफ्याक्स द्वारा आफ्नो समस्यार गुनासो हामी समक्ष पुर्याउन सक्नुपुनेछ ।

नेपाल दूरसंचार प्राधिकरण

श्री कुन्ज सदन, कमलादी, काठमाडौं

फोन : ९७७-१-४२५५४७४, फ्याक्स : ९७७-१-४२५५२५०, पो.ब.नं. ९७४५
ईमेल : nta@wlink.com.np, ntra@nta.gov.np, वेबसाइट : www.nta.gov.np

भारत-नेपाल सम्बन्धका 'अच्छे दिन'

प्रा. कृष्ण पोखरेल

नेपालको विदेश नीतिमा सर्वै समस्या भनेको यसको भारत-नीति नै हो । यसको मतलब अरु मुलुकसँग समस्या आउँदै नआउने भनेको होइन । कुरा कति मात्र हो भने अन्य मुलुकका अपेक्षा प्रायः दुई सार्वभौम मुलुकले एकअर्काबाट गर्न अपेक्षाको सीमाभित्र हुने गर्छन्, जसलाई व्यवस्थापन गर्न त्यति अप्यारो हुन्न । ती कूटनीतिका मान्य परम्पराकै दायरामा रहेर समाधान हुन्छन् । तर, भारतको नेपालसँगको अपेक्षा त्यसभन्दा बढी हुने गर्छ । भन्छन् नि, जति बढी अपेक्षा त्यति नै निराशा । हो, वेला कुवेला त्यसैको चपेटामा पर्ने गर्छ, उसको नेपालसँगको सम्बन्ध । कुराको चुरो नै कहाँ छ भने ऊ सन् ५० को दशकमा आफू एकलैको हालिमुहाली रहेको नेपालसँगको सम्बन्धलाई रेफरेन्स प्वाइन्ट' बनाएर बसेको छ । ऊ घरिघरी 'विशेष सम्बन्ध'को त्यही बिन्दुमा पुग्न चाहन्छ, जहाँबाट नेपाल धेरै अगाडि बढिसकेको छ । यसको प्रमाण जुटाउन टाढा जानै पर्दैन । नेपालसँगको सम्बन्धलाई पुनः लिकमा ल्याउन प्रयासरत भारतले प्रधानमन्त्री मोदीको विशेष दूतका रूपमा विदेशमन्त्री सुष्मा स्वराजको अप्रत्यासित नेपाल भ्रमणको जानकारी दिने विदेश मन्त्रालयको प्रेस विज्ञप्ति हेरे पुग्छ । किनकि त्यसमा समेत नेपालसँगको त्यही विशेष सम्बन्धको हवाला दिइएको छ ।

जब कि आजको नेपाल त्यो विशेष सम्बन्धलाई धैर पहिले नै परिस्तियाग गरेर भारत र चीन दुवैसँग समझौतोको नीति अवलम्बन गर्ने ठाउँमा पुग्यो । कुरा त्यहीं रोकिएन । मित्रतामा दूरीले नकारात्मक भाव दिन्छ भनेर त्यसभन्दा पनि अगाडि बढी अब समनिकटता (इकिव्हाप्रेक्षिसमिटी) को अवस्थामा पुगेको छ । आज नेपालका लागि जति भारत घनिष्ठ मित्र हो, त्यति नै चीन पनि हो, न बढी न घटी । यसको अर्थ यो मित्रता तुलोमा जोखेर बराबर बनाउने वा सर्भेयरले नक्सानाप गरेर बराबर बनाउने भनेको चाहिँ होइन । कुरा कति मात्रै हो भने नेपाल यी दुवै छिमेकीको सुरक्षा संवेदनशीलतालाई बुझ्छ र तिनका चासोलाई आफ्नो हितमा औच नआउने गरी सम्बोधन गर्न सदा तत्पर छ । नेपालको भूमि यी दुई मित्रविरुद्ध प्रयोग हुन नदिन समान स्पमा प्रतिबद्ध छ । त्यति मात्र होइन, यी दुई छिमेकीलाई एक-अर्काविरुद्ध प्रयोग गरेर लाभ लिने कुरामा समेत परहेज गर्छ ।

हो, यहाँनेर भारतलाई हाम्रो नीतिसँग समस्या छ । ऊ आफूलाई अरु कसैको बराबरीमा राखेको सहन सक्दैन । उसलाई 'तुलदाइ' बन्नेपर्छ । अरुभन्दा विशेषको दर्जान नभई

हुँदै हुँदैन । नेपालमा वाम गठबन्धनले जित्दा त्यहाँका बुद्धिजीवी कोकोहोलो गर्दैन्, नेपाल भारतको हातबाट निस्क्यो, अब ऊ चीनको पोल्टामा जान्छ, मोदी सरकारको कूटनीति असफल भयो इत्यादि इत्यादि । सोचको यो दरिद्रता नै भारतका नीति निर्माताको समस्या हो । नेपाल कहिले भारतको हातमा थियो र निस्क्यो ? नेपाल भुटान हो र भारतको हातमा छ ? जबसम्म भारत तुम मानो या न मानो मैं तेरा बडा भाइ भन्ने सोचबाट बाहिर निस्केदैन र वास्तविक अर्थमा पञ्चशीलमा आधारित सम्बन्ध स्थापनामा गम्भीर हुँदैन, समस्या यो वा ऊ बहानामा बल्फिरहन्छ । वस्तुतः प्राविधिक रूपमा मात्र जीवित सन् ५० को सन्धिको धड्डघडीबाट ऊ बाहिर ननिस्कुञ्जेल सानोतिनो 'प्याचअप'ले काम गर्ने स्थिति छैन ।

प्रधानमन्त्री मोदीको नेपालका हुनेवाला प्रधानमन्त्रीसँगको तारन्तर टेलिफोन संवाद र त्यतिले नपुगेर आफ्ना विशेष दूतका रूपमा विदेशमन्त्री सुष्मा स्वराजलाई पठाउनुले अब भारत कोर्स करेकसनको दिशामा उन्मुख भएको प्रतीत हुन्छ । वस्तुतः आफ्नो हितमा संविधान जारी गर्न नमानेको भोकमा नेपाललाई सबक सिकाउन आफूले गरेको 'ऐडी चोटी'को प्रयास असफल मात्र होइन, प्रत्युत्पादकसमेत भएपछि पनि ऊ नेपालको आमनिर्वाचनको परिणाम नआएसम्म पर्ख र हेरको अवस्थामा बस्यो । तर, जब निर्वाचनमा हिजो नकाबन्दीविरुद्ध चट्टानी अडान लिएर चीनसँग ऐतिहासिक सम्झौता-समझदारी गर्ने एमालेका तत्कालीन प्रधानमन्त्री केपी ओली नै अब प्रधानमन्त्री बन्ने निश्चित भयो, बल्ल प्रधानमन्त्री मोदी विकल्परहित हतारेमा परेका हन् ।

पिक्पराहा हाराना तुग्गो डु।
भारतसँग विकसित हुन लागेको
सम्बन्धको यो परिवेश नेपालको हकमा
सबैभन्दा अनुकूल परिवेश हो । अतः अब
बन्ने सरकारले यसलाई भरपूर उपयोग गर्ने
सक्नुपर्छ । नेपालका नीति-निर्माताले के
बुझ्न जरूरी छ भने हामीलाई भारतको
मित्रता जति जरूरी छ, भारतलाई पनि
हामीसँगको मित्रता त्यति नै जरूरी छ ।
जति नै छिमेकी पहिलो भनी प्रधानमन्त्री
मोदीले उद्घोष गरे पनि भुटानबाटेक अरू
कुनै छिमेकी पनि भारतको नीतिसँग सन्तुष्ट
छैनन् । पाकिस्तानको कुरै छाडीं, बंगलादेश,
श्रीलंका, मालिडिस्स, च्यान्मारालगायत सबै
छिमेकी भारतसँगको आफ्नो सम्बन्धको
सन्दर्भमा चीनसँगको आफ्नो मित्रतालाई
सन्तुलक ठान्छन् । त्यसैले उसको
इच्छाविपरीत ती चीनको ओबोर पहलकदमीमा
सामेल भएका छन् । भुटानको मौनताभित्र
पनि कति असन्तुष्टि गुम्सेर बसेको होला,

के थाहा ? यो स्थिति रहिरहनु आफूलाई संयुक्त राष्ट्र सुरक्षा परिषद्को स्थायी सदस्यको दाबेदार ठाने भारतका लागि निश्चय नै ग्राह्य हँदैन ।

भारतले अब के बुझन जरूरी छ भने नेपाल ऊसँग मित्रता चाहन्छ, आफ्नो आन्तरिक मामिलामा हस्तक्षेप होइन। माइक्रो म्यानेजमेन्ट त भन् हुँदै होइन। कलकाता बन्दरगाहमा सामान रोक्ने, नेपाली सिमेन्टमा प्रयोग हुने विलड्र ढुवानी रोक्ने तथा अदुवा, चिया, तरकारी, कुचो तथा जडीबुटी जस्ता नेपाली उत्पादन वेला कुवेला आफ्नो मुलुकमा प्रवेश रोक्ने जस्ता छुट्र कार्यले निरन्तर नेपाली जनमानसमा भारतप्रतिको सद्भाव बिँडेंदै छ। अझ नेपालसँग जोडिएको सिमानामा एकतर्फा रूपमा बाँध बनाएर तराई मधेसलाई डुबानमा पार्ने कामले संविधान निर्माणमा त्यहाँका जनताप्रतिको उसको सहानुभूति कृत्रिम रहेछ भन्ने सन्देश प्रवाह भएको छ। सीमास्तम्भाथिको अनावश्यक छेडखानीले पनि नेपाली जनमानसमा ऊप्रति नकारात्मक धारणा बनिरहेको छ। हेर्दा फिनामसिनाजस्ता लागे पनि यीमध्ये कतिपय विषयमा भारतका केन्द्रीय तहका नीतिनिर्माताको खासै हात नभए पनि नेपाली मनोविज्ञान भने निरन्तर आहत भइरहेछ। यो कुरा भारतले बुझ्न र सुल्काउन तयार हुन ढिलो गर्नुहुन्न। आम नेपालीमा त भारतले नेपालको विकासमा चालेका परियोजना फगत ओगट्नका लागि हो, पूरा गर्नका लागि होइन भन्ने गढिरो छाप परेको छ। यसलाई कसरी मेटाउने हो, त्यो उसैले जान्ने विषय हो।

वस्तुतः विगतबाट पाठ सिक्कै भारतसंगको सम्बन्धलाई नेपालका नेता र दलहरूले आफ्नो निहित स्वार्थको बन्धक बन्न दिनु हुन् । अब बन्ने सरकारले राष्ट्रिय हितका सवालमा र खासगरी विदेश नीतिका सवालमा साभा धारणा बनाउन सक्नुपर्छ । विदेश नीतिलाई आन्तरिक राजनीतिको मोहरा किमार्थ बन्न दिनु हुन् । यति गर्नेबित्तिकै नेपालको आन्तरिक राजनीतिमा खेल्ने र सूक्ष्म व्यवस्थापनमा लाग्ने परिस्थिति अन्त्य हुन्छ । र, नेपाल भारत र चीनमाझको गतिशील पुल बन्ने बाटो खुल्छ । भारतले नेपालमा मित्र खोज्ने हो, पिरु होइन । नेपालका नेताहरू पनि मित्र बन्ने हो, दलाल होइन । यति हुनासाथ नेपाल र भारतमाझका अधिकांश समस्या समाधान हुन्छन् । नयाँ सरकारले नयाँ सुरुवात गर्ने सक्नुपर्छ । भारतले पनि एउटा सार्वभौम छिमेकीसँग राख्नुपर्ने अपेक्षा मात्र राख्नुपर्छ । हेरौं अब भारतको नेपालसँगको सम्बन्धमा साँच्चै 'अच्छे दिन' आउँछ-आउँदैन !

ତଳଟ-ପୁଲଟ...

संगठनले आयोजनान गर्न लागेको कार्यक्रममा सहभागी हुन भारतको उडिसातर्फ प्रस्थान गरेका हुन्। तर पनि त्यस कार्यक्रममा उपस्थित हुने भारतका नेताहरू, धार्मिक गुरुहरूले साथै त्यहाँ पूर्वराजालाई गरिने व्यवहारले ठूलो सन्देश दिनेछ भनेर एकथरी बताउँछन्। अफ पूर्वराजालाई त्यहाँका हिन्दूवादीहरूले सिंहासनमै राखेर अभिषेक गर्नाले पनि त्यसको छिटा नेपालसम्म आइपुग्ने कुरामा कतिपयहरू एकमत छन्। अफ नेपालमा वामपन्थीहरूको बहुमत आउनु, चीन सक्रिय हुनु, कृस्तानहरूको बिगबिगी बढ्दू र अफ यहाँका राजनीतिक दलहरू, खासगरी वामपन्थीहरू भारत विरोधी देखिनुले पनि पूर्वराजालाई अधि सारेर भारतले यहाँका राजनीतिक दलहरूलाई सोभ्याउने काम गर्छ भनेर ढोकुवा गर्नहरू पनि निकै नै छन्। हिजो राजनीतिक दलहरूलाई उचालेर त्यतिबेलाका राजाहरूलाई तर्साउने गरिन्थ्यो भने अब कना पसेका राजालाई देखार भारत विरोधी खेमामा पस्त आतर

यहाँका राजनीतिक दलहरूलाई लाइनमा त्याउन खोजिंदैछ ।
अधि केपी ओली प्रधानमन्त्री हुँदा चीनसँग गरेका सम्झौतालाई कार्यान्वयन हुन नदिन पूर्वाराजा एउटा गतिलो आधार बन्न सक्छन्, भारतका लागि । गत कातिक ४ गते भाइटीकाका दिनदेखि नै पूर्वाराजा त्यक्तिकै हौसिएका होइनन् । यहाँका राजनीतिक दलहरूलाई सुधार पार्न उनको प्रयोग गरिएदैछ र त्यसैले उनको महत्वपनि एकदम बढेर गएको छ । अहिले उडिसामा गरिने अभिषेकलगायतका कामहरू त्यसै गरिएका होइनन् । यहाँ जतिसुकै संविधानलाई कार्यान्वयन गरियता पनि खासकुरा चाहिँ सीमा पारी नै निर्धारण हुन्छ । यसो विचार गर्दा पनि, अब चौडै नै उलटपलटको सम्भावना देखिन्छ है ।

દ્વેલફુંક

डिपिएलका लागि ट्यालेन्ट हन्टबाट १२ खेलाडी छानिए

आगामी १७ चैतबाट धनगढीमा हुने डिपिएल (धनगढी प्रिमियर लिंग)का लागि १२ खेलाडी छनोट गरिएको छ । कस्तीमा एक टिममा एक खेलाडीलाई स्थान दिने उद्देश्यसहित ट्र्यालेन्ट हन्तबाट खेलाडी छनोट गरिएको हो ।

દ્યાલેન્ટ હન્ટબાટ છનોટ હુને ખેલાડીહરસ્મા પ્રકાશ જૈશી, નારાયણ જોશી, સુવોધ એરી, વિજય રાના, લોકેશ બમ ર વિક્રમ ઠગુના રહેકા છન् । ત્યસ્તૈ, કિરણકુમાર આગ્રી, વસન્ત સિંહ કાર્કી, શેર મલ્લ, પૂર્ણસિંહ ઠકુરી, પ્રકાશ સિંહ ર સાગર ભણારી પણ દ્યાલેન્ટ હન્ટબાટ છનોટ ભએ ।

ट्यालेन्ट हन्टबाट छनोट गरिएका १२ जनामध्ये कम्तीमा पनि ६ जना खेलाडीले प्रतियोगितामा सहभागिताको अवसर पाउनेछन् । १०० भन्दा बढी खेलाडीको सहभागिता रहेको ट्यालेन्ट हन्टबाट १२ जना खेलाडी अन्तिम १२ मा स्थान बनाउन सफल भए ।

ट्यालेन्ट हन्टबाट आएका खेलाडीलाई 'डी' क्याटागोरीमा राखिनेछ । टिममा स्थान बनाउने खेलाडीले च्यूनतम २५ हजारदेखि अधिकतम ४० हजारसम्म प्राप्त गर्नेछन् । कम्तीमा पनि एउटा खेलाडीलाई अनिवार्य अनुबन्ध गर्नुपर्ने प्रावधान रहेकाले ६ खेलाडीले भने टिममा मौका पाउने पक्का छ ।

ખેલાડી છનોટ રાસ્ત્યિ પ્રશિક્ષક જંગબહાદુર થાપામગરલે ટ્યાલેન્ટ હન્ટબાટ ગરેકા હુન् । ડિપેલમા દેશકા વિભિન્ન ૬ સહરલે પ્રતિસ્પર્ધા ગર્દે છન् । પ્રત્યેક ટોલીલે ૧૧ જના ખેલાડી અક્સનબાટ, ૧ રણનીતિક ખેલાડી, દુર્ઝ વિદેશી તથા એકજના ટ્યાલેન્ટ હન્ટબાટ ખેલાડી લાનુપર્ણ પ્રાવધાન છે ।

प्रतियोगिताको विजेताले २५ लाख तथा उपविजेताले १० लाख रुपैयाँ पाउनेछन् । यस्तै, प्रतियोगितामा तेस्रो स्थान हासिल गर्ने टोलीले तीन लाख र चौथो हुनेले दुई लाख रुपैयाँ प्राप्त गर्नेछन् ।

ਮ्युनिख दੁर्घਟਨਾਕੇ ੬੦ ਵਰ্ষ

विश्व खेलकुदमा दुःखदायी घटनाको रूपमा परिचित 'म्युनिख हवाई दुर्घटना'को ६० वर्ष पूरा भएको छ । म्यानचेस्टर युनाइटेडका खेलाडी चढेको विमान धावनमार्गमै उड्ने क्रममा दुर्घटना हुँदा ८ खेलाडीसहित २३ जनाले ज्यान गुमाएका थिए । १९६८ को फेब्रुअरी ६ को दिनलाई विश्व फुटबलमा कालोदिनका रूपमा समेत लिने गरिन्छ । युनाइटेड समर्थकले यो दिनको सम्झनामा हामी कहिल्यै मर्ने छैनौं 'वि विल नेभर डाई' को ब्यानर प्रदर्शन गर्ने गरेका छन् ।

ବ୍ୟୁ ଡାଯମନ୍ଡଲାଈଁ ଉପାଧି

न्यु डायमन्ड कप राष्ट्रिय महिला भलिबलको उपाधि आयोजक न्यु डायमन्ड एकेडेमीले जितेको छ । विभागीय क्लब एपिएफलाई ३-१ को सेटमा पराजित गर्दै न्यु डायमन्डले उपाधि जितेको हो । केही दिनअघि महिला डबल लिग भलिबलको उपाधिमा एपिएफसँग पराजित भएको डायमन्डले एपिएफविरुद्ध उपाधिसँगै बदला लिनसमेत सफल भयो ।

नयाँ बसपार्कस्थित ढोरपाटन भलिबल प्रशिक्षण केन्द्रमा मंगलबार भएको फाइनलमा पहिलो सेट गुमाएको न्यु डायमन्डले सानदार कमब्याक गर्दै उपाधि हात पान्यो । पहिलो सेट २६-२४ ले गुमाएको न्यु डायमन्डले त्यसपछिको सेटमा दोस्रो, तेस्रो र चौथो सेटमा ऋमशः २५-२३, २८-२६ र २५-२३ को सेटमा एपिएफ क्लबलाई पराजित गर्न सफल भयो ।

शिवम् सिस्मेन्त मुख्य प्रायोजनमा सञ्चालित प्रतियोगिताको उपाधि विजेता न्यु डायमन्डले १ लाख ५१ हजार नगदसहित ट्रफी हातपार्न सफल भयो । त्यस्तै, उपविजेता बनेको एपिएफले १ लाख १ हजार नगदसहित ट्रफी हातपारेको छ । मंगलबार नै तेस्रो स्थानको लागि भएको खेलमा आर्मीले पश्चिमाञ्चलको टप्स उच्च माविलाई २५-१६, २६-२४ र २५-२१ को सेटमा पराजित गर्दै तेस्रो भयो । आर्मीले ५१ हजार र चौथो भएको टप्सले २१ हजार नगद प्राप्त गर्न सफल भयो । चौथो स्थानमा रहेको टप्सले नगद २१ हजार प्राप्त गर्न सफल भयो । प्रतियोगिताका बेस्ट फ्लेयर प्रतिभा माली घोषित भइन् । उनले नगद १० हजार प्राप्त गरिन् । त्यस्तै, बेस्ट स्पाइकर एपिएफकी सरस्वती चौधरी, बेस्ट लंकर आर्मीकी संगम महत्तो, बेस्ट विकर कर न्यु डायमन्डकी ललिता नाथ, बेस्ट सर्भर न्यु डायमन्डकै पनामिका राई, बेस्ट लिङ्गे न्यु डायमन्डकी सविना श्रेष्ठ, बेस्ट सेटरमा न्यु डायमन्डकै कृष्ण अधिकारी घोषित भइन् । उनीहरूले जनही पाँच हजार नगद प्राप्त गर्दा उत्कृष्ट प्रशिक्षकमा न्यु डायमन्डका कुमार राई घोषित भए । राईले नगद १५ हजार प्राप्त गरे ।

टंगीन खबार

कृको नयाँ गीत सार्वजनिक

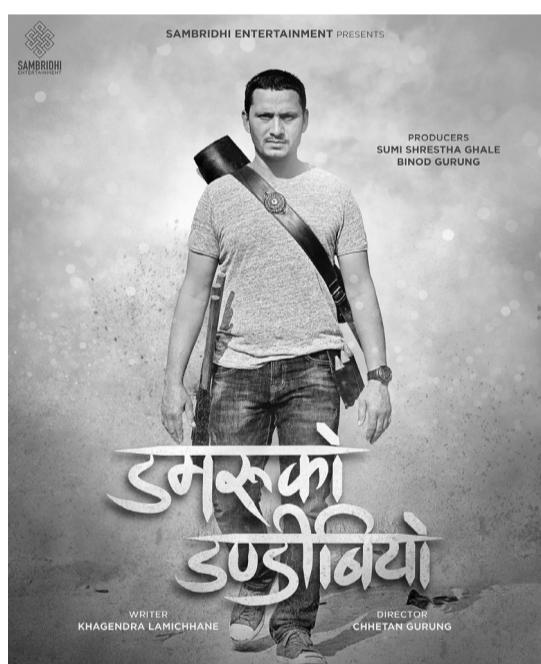
कृ फिल्ममा समावेश मैले जानी-नजानी बोलको गीतको भिडियो सोमबार राजधानीमा एक कार्यक्रम आयोजना गरी सार्वजनिक गरियो । शुक्रबार अर्थात्, २६ माघदेखि प्रदर्शनमा आउन लोको कृको सो गीत केही दिनअघि स्कटल्यान्डका विभिन्न स्थानमा खिचिएको हो ।

सुरेन्द्र पोडेलको निर्देशनमा बनेको कृमा अनमोल केसी र अदिति बुढाथोकी प्रमुख भूमिकामा छन् । गीत सार्वजनिक कार्यक्रममा अनमोल र अदितिले स्कटल्यान्डको जाडोमा सुटिङ गर्दाको अनुभव सुनाएका थिए । रोदित भण्डारीले गाएको सो गीतको शब्द पनि रोदितकै हो भने विशेष पाण्डेको संगीत छ । पुरुषोत्तम प्रधानले खिचेको सो गीतको कारियोग्राफी विक्रम लामा र एनिजला खत्रीले गरेका हुन् ।

कथाको मागअनुसार नै स्कटल्यान्ड पुगेर गीत खिचिएको निर्देशक सुरेन्दले जानकारी दिए । भुवन केसी र सुवास गिरीको सुन्तुत लगानीमा बनेको कृ एकसनप्रधान फिल्म भएको बताइन्छ । दर्शकको चाहनामोजिम फिल्म रिलिज हुनुभन्दा चार दिनअघि भए पनि नयाँ गीत सार्वजनिक गरिएको निर्माता भुवनले बताए ।

डमरुको डन्डीबियोको पोस्टर

नयाँ फिल्म डमरुको डन्डीबियोको पोस्टर सार्वजनिक गरिएको छ । छेतेन गुरुङको निर्देशनमा बनेको फिल्मको प्रदर्शन मिति भने तय गरिएको छैन ।

डमरुको डन्डीबियोमा खगेन्द्र लामिछाने, बुद्धि तामाङ, मेनुका प्रधान, अनुप बाराल, आशान्त शर्मालगायतले अभिनय गरेका छन् । समृद्धि इन्टरटेन्मेन्टको व्यानरमा बनेको फिल्मको निर्माता विनोद गुरुङ र सुमी श्रेष्ठ घले हुन् ।

मिस नेपाल पिसको अडिसन

मिस नेपाल पिस-०७४ को अडिसन सुरु भएको छ । नेक्स्ट मोडल नेपालको आयोजनामा आइतबार राजधानीमा गरिएको अडिसनमा नर्स तथा नर्सिङ कलेजमा अध्ययनरत

७० युवतीको सहभागिता थियो । अडिसन अर्थै दुई सातासम्म चल्ने आयोजक संस्थाका प्रमुख रवि धमलाले जानकारी दिएका छन् ।

विश्वमा शान्तिको सन्देश फैलाउने प्रतिबद्धताका साथ आयोजना गरिए आएको मिस नेपाल पिसकी विजेताले मिस वर्ल्ड पिसमा नेपालको प्रतिनिधित्व गर्न पाउने व्यवस्था गरिएको छ ।

प्राप्ति भइन् मिस सर्लाही

मिस सर्लाहीको उपाधि प्राप्ति उप्रेतीले जितेकी छिन् । लालबन्दीमा हालै सम्पन्न पहिलो मिस सर्लाहीमा २१ वर्षीया प्राप्तिले शीर्षसहित मिस पर्सनलिटी र मिस एकिटमको उपउपाधि समेत जितिन् ।

पल इन्टरटेन्मेन्टको आयोजनामा सम्पन्न प्रतियोगितामा

राधा अधिकारी बेस्ट ड्रेस, मिस फ्रेन्डली र मिस यूअर्स च्याइससहित फर्स्ट रनरअप घोषित भइन् । त्यसैगरी, सोनिया खतिवडाले सेकेन्ड रनरअपसहित बेस्ट स्किन र मिस फोटोजेनिकको उपाधि प्राप्त गरिन् ।

लालबन्दी नगरपालिकाका नगरप्रमुख मानबहादुर खड्काको प्रमुख आतिथ्यमा सम्पन्न प्रतियोगिताको फाइनलको निर्णयकमा अभिनेता आदित्य बुढाथोकी, कारियोग्राफर तेन्जु योन्जन, मोडल दृश्य सुवेदी, दिवस पौडेलगायत थिए । प्रतियोगितामा पूजा यादवले बेस्ट पर्फर्मेन्स र अर्गानाइजर्स च्याइस उपाधि जितिन् । त्यसैगरी, अज्जना खत्रीले मिस डिसिप्लिन र मिस पड्चुआलिटी, जोमो तामाङले मिस बेस्ट क्वाटावाक, बेस्ट स्पाइल र मिस ट्यालेन्टको उपाधि प्राप्त गरिन् । नग्मा खानले मिस कफिडेन्ड र मिस कन्जिनियल, दीपिका चौधरीले मिस बेस्ट पर्फर्मर र मिस इनरजेटिकको उपाधि जितिन् । प्रतियोगिता आयोजक संस्थाका प्रमुख अमीत पौडेल पलले पहिलो मिस सर्लाही कुशलताका साथ सम्पन्न भएकाले आगामी वर्ष अर्थ रघ्य रूपमा दोस्रो संस्करण आयोजना गरिने उद्घोष गरे ।

नारायणले ल्याए ट्रुट्यो फ्रुट्यो चर्व्यो

गायक नारायणबाबु कोइरालाले ट्रुट्यो फ्रुट्यो चर्व्यो सबै बोलको नयाँ गीतको भिडियो सार्वजनिक गरेका छन् ।

सुमनकुमार श्रेष्ठको शब्द र संगीत रहेको सो गीतमा भ्रूण हत्यासम्बन्धी चेतनामूलक सन्देश प्रस्तुत गरिएको छ । जीवन शाहीले निर्देशन गरेको भिडियोमा विजयकृष्ण श्रेष्ठ र प्रतीक्षा खड्काले अभिनय गरेका छन् । नारायणले यसअघि कैतै पञ्च बाजा बज्दा, यति दुःख यति सास्ती, जावानीको जोसलगायत गीत श्रोतामाझ ल्याइसकेका छन् ।

प्रेम दिवसमा श्याम र नक्ता

'प्रेम दिवस' नामक लघुफिल्म निर्माण गरिएको छ । नेपाली साहित्य समाज (अनेसास)की पूर्वअध्यक्षसमेत रहेकी

साहित्यकार गीता खत्रीको कथामा बनेको सो फिल्ममा श्याम धिमिरे, नम्रता योगी, निशा पाखिन, जेएन धिमिरेलगायतले अभिनय गरेका छन् ।

सञ्जय पाण्डेले निर्देशन गरेको प्रेम दिवसमा मायामा शंका हुन्छ, स्वार्थ हुँदैन भने भाव समावेश गरिएको बताइन्छ । भकारी एमडिसिको प्रस्तुति रहेको लघुफिल्मको छायांकन र सम्पादन राजेन्द्र पाण्डेले गरेका हुन् । निर्माण संस्थाका प्रमुख वसन्त वित्यासी थापाले सो लघुफिल्मलाई फिचर फिल्मकै रूपमा विस्तार गर्ने योजना सुनाएका छन् ।

सम्बाचार

आइएमई पेको बी टु बी सेवा सुरु

भुक्तानी सेवाप्रदायक कम्पनी आइएमई डिजिटल सोलुसनद्वारा निर्मित तथा सञ्चालित मोबाइल वित्तीय सेवामा आधारित आइएमई पेले बी टु बी सेवा सुरु भएको घोषणा गरेको छ । आइएमई पे मूलतः एजेन्टको सहयोग अथवा सेवाग्राही स्वयंले विभिन्न किसिमका भुक्तानी गर्न सहयोग गर्ने लक्ष्यसहित निर्मित मोबाइल वित्तीय सेवा भए पनि यसले देशब्यापी रूपमा सम्भावित व्यवसायलाई आइएमई पेका टच पोइन्टको सञ्जालमा जोडिन 'आइएमई' पे गर्न, व्यवसाय बढाउँ' नारासहित बी टु बी सेवा सञ्जालन गरेको हो ।

बी टु बी सेवा सुरुसँग, आइएमई पे टच पोइन्टको सञ्जालले थोरै मात्रामा रकम ट्रान्सफर गर्नेदेखि लिएर बिजुली, इन्टरनेट, डिटिएच आदिको बिल भुक्तानी गर्नेछ । कम्पनीका अनुसार, ग्राहकको समय र पैसाको बचत गरी दैनिक जीवनलाई सहज तुल्याजन सहयोग पुऱ्याउनुका साथै रिचार्जलगायत तथा सुविधासमेत थुप्रै भुक्तानीसम्बन्धी सेवा उपलब्ध गराउनेछ । आइएमई पेका टच पोइन्टले वालेट दर्ता गर्ने, क्यास इनर क्यास आउटजस्ता मोबाइल मनीसम्बन्धी सेवा सेवाग्राहीलाई उपलब्ध गराउन सक्नेछन् । आइएमई पेको टच पोइन्टले कम्प्युटर प्रयोग गरी आइएमई पे वेब पोर्टल अथवा स्मार्टफोन प्रयोग गरी मोबाइल एपमार्फत पनि यस्ता सेवा प्रदान गर्न सक्नेछन् ।

आइएमई पेले जी टु पी, पी टु जी र पी टु पीसम्बन्धी भुक्तानीका साथै ग्रामीण र सेवामा न्यून पहुँचयोग्य स्थानमा रहेका सेवाग्राहीलाई सामाजिक सुरक्षासम्बन्धी रकम प्रभावकरी रूपमा सीधै भुक्तानी गर्नेछ । आइएमई पेका देशभर १३५०० भन्दा बढी टच पोइन्टसहितको मजुरुत सञ्जाल छन् भने त्यसमा ७००० भन्दा बढी रेमिटान्स एजेन्ट रहेका छन् । कम्पनीका अनुसार, सेवाग्राहीसित अर्थ नजिक पुग्न आइएमई पेले आफ्नो विद्यामान रेमिटान्स एजेन्टको सञ्जाल दायराभन्दा बाहिर गैरवितीय क्षेत्रको सञ्जालमा समेत आफ्नो क्षेत्रलाई विस्तार गर्ने योजना बनाएको छ ।

मझौला र साना खालका किराना पसलदेखि पुस्तैनी व्यवसाय, क्याफे, मेडिकल स्टोरका साथै खुद्रा टच पोइन्ट सञ्जालन गर्न सक्ने देशभरिका सम्भावित वितरकसमेत यो सञ्जालमा जोडिन सक्ने जानकारी कम्पनीले दिएको छ । युकेएड सक्षम वित्तीय सेवामा पहुँच नामक कार्यक्रमको प्राविधिक तथा वित्तीय सहयोगमा मोबाइल मनी सेवा 'आइएमई' पे को निर्माण तथा सञ्जालन गरेको आइएमई डिजिटल सोलुसनद्वारा आइएमई सम्भवतर्गतको डिजिटल वित्तीय सेवाप्रदायक संरक्षा हो । यसले व्यक्तिव्यक्तिका बीचमा हुने सामान्य रकम ट्रान्सफरदेखि विभिन्न अनलाइन तथा भौतिक स्टोरमा भुक्तानी गर्ने, मोबाइल फोन रिचार्ज गर्ने र धरायसी बिल भुक्तानीलगायतमा सहयोग पुऱ्याउने कम्पनीका प्रमुख सञ्जालन अधिकृत डेनियल डी श्रेष्ठले जानकारी दिए ।

एनसेलको भ्यालेन्टाइन अफर

मोबाइल सेवाप्रदायक कम्पनी एनसेलले नजिकैदै गरेको प्रणय दिवस (भ्यालेन्टाइन) अवसरमा ग्राहकलक्षित असीमित भ्वाइस प्याक र डेटा प्याकसहितको भ्यालेन्टाइन अफर ल्याएको छ । अफरबाट ग्राहकलाई आफ्ना प्रियजनसँग निरन्तर कुराकानी तथा भिडियो च्याटको सुविधा लिए अनुमतिपत्र प्रदान गरिएको थिए ।

आर्थिक चलखेलको...

निर्णयमा संलग्न रहेका ४३ जनालाई समेत कारबाही गर्न सिफारिस गरेको छ।

काठमाडौं नेशनल मेडिकल कलेजको सम्बन्धन प्रकरणमा विश्व विद्यालयका ३ जना मुख्य पदाधिकारीसहित कार्यकारी परिषदका सबै सदस्यहरू वाम गठबन्धनको शरणमा पुगेको सुत्रले दाबी गरेको छ। आयोगले कानुन संकायका डिन तारा सापकोटाले सर्वोच्च अदालतको फैसलाको गतल व्याख्या गरि सम्बन्धनको सिफारिस गरेको भन्दै उनलाई कार्यकारी परिषद र डिनबाट हटाउन समेत सिफारिस गरेको छ। त्यसैगरी विज्ञान संकायका डिन त्रमप्रासाद खतिवडा तथा प्राधापक राजेन्द्र पौडेल र हरि पराजुलीलाई समेत कार्यकारी परिषदबाट हटाई कारबाही गर्न सिफारिस भएको छ। आयोगको छानविनमा त्रिविविका पदाधिकारीपछि कानुन डिन सापकोटा सबै भन्दा विवादास्पद देखिएका छन्।

उपकुलपति डा. खानियाँ नेपाली काग्रेसको सिफारिसमा उपकुलपति भएपनि निर्वाचन पछि उनी नेकपा एमाले सहितको वाम गठबन्धनको बहुमत आएपछि उनी एमाले निकट बनेका थिए। नेकपा एमाले कै सल्लाहमा खानियाँले डा. गोविन्द कसीलाई कारबाही गर्न तयारी गरिरहेको बेला आफैं कारबाहीमा पर्ने भएका छन्। खानियाँले डा. कसीले त्रिवि ऐन र नियम विपरित क्रियाकलाप गरेको भन्दै कारबाही गर्ने तयारीमा जुटेको बेला आफैं कारबाहीमा पर्ने भएपछि उनी एमालेका नेताहरूकहाँ पुनर्न गरेको छन्। शेरबहादुर देउवा नेतृत्वको सरकार केही हप्ताका लागि मात्र भएको र वाम गठबन्धनको सरकार निर्णयका चरणमा रहेको हुनाले जाँचबुझ आयोगले प्रतिवेदन सरकारलाई बुभाएको भएपनि नयाँ सरकारको

गठन पश्चात् मात्र छानविन आयोगले विएको प्रतिवेदन माथि कारबाही प्रक्रिया अधि बदने भएकोले डा. खानियाँ सहितका अन्य पदाधिकारीहरू वाम गठबन्धनका नेताहरू धाउने गरेको छन्।

जाँचबुझ आयोगको प्रतिवेदनका विषयस्तुहरू प्रमाण हुने भनि यस अधि नै सर्वोच्च अदालतले नजिर कायम गरि सकेको अवस्था जाँचबुझ आयोगको प्रतिवेदनको कानुनी हैसियत देखिएपछि आफूहरूमाथि कारबाही हुने भएपछि त्रिविका पदाधिकारीहरूको चलखेल बढेको त्रिवि सुत्रले बताएको छ। मेडिकल कलेज अनियमिताका विषयमा समेत पूर्वन्यायाधिश गौरीबहादुर कार्की अध्यक्ष रहेको आयोगको सिफारिस बाध्यकारी हुनेछ। काठमाडौंको नेशनल मेडिकल कलेजको हकमा त्रिवि पदाधिकारीहरूको निर्णय कानुन विपरित रहेको आयोगको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ। विश्व विद्यालयको सुशासनमा कालो धब्बा लाग्ने निर्णय गरेको हुनाले उनीहरूमाथि कारबाहीको सिफारिस गरिएको छ भने उनीहरूमाथियो केहीलाई छानविन गरेर भ्रष्टाचारको आरोपमा कारबाही गर्न सक्ने सिफारिसका गरिएको छ। गत श्रावण १२ गते बसेको त्रिवि कार्यकारी परिषदको बैठकमा रेक्टर सुधा त्रिपाठीले काठमाडौं नेशनल कलेजलाई सम्बन्धन दिनुपर्ने ठाडे प्रस्ताव राखेको थिइन्। गोय रूपमा ६ सदस्यलाई एजेंडाको जानकारी गराइएको थियो भने कानुनी सल्लाह बेरै कानुन संकायका डिन सापकोटाको सल्लाहमा विवादास्पद ढँगले काठमाडौं नेशनल मेडिकल कलेजलाई सम्बन्धन दिने निर्णय भएको थियो। त्यसी बेला सम्बन्धन दिवा आर्थिक चलखेल भएको भन्दै त्यसको व्यापक विरोध भएपछि सरकारले जाँचबुझ आयोग गठन गरेको थियो।

शेरबहादुर केसी, महासचिव खम्बहादुर खाती, नेपाली काग्रेस निकट डिएलाका पूर्व अध्यक्ष यदुनाथ खनाल लगायत काग्रेसी पदाधिकारीहरूले उनलाई भेटेर हामी छौ भने समर्थन जनाउनुले नेपालीको कानुनी क्षेत्र कसरी राजनीतिकरण भइसकेछ भन्ने पनि खुलासा हुनुपुगेको छ। अब उनी पदमा बसेको अनुसन्धान प्रभावित पार्ने कि विदा बसेर सघाउने भन्ने नयाँ बहस सुरु भएको छ।

स्मरणीय छ, नेपालको कानुनी क्षेत्रमा पहिलोपल्ट प्रधानन्यायाधीशजस्तो पदमा भएका व्यक्ति गम्भीर विवादमा छन् र यो विवादको अन्त्यले कानुनी क्षेत्रमा दूलै भूद्धिचालो ल्याउनेवाला छ भन्नन् बुद्धिजीवीहरू।

गौतम र अन्य केही दोस्रो तहका नेताहरू भने अध्यक्ष पद नै दाहाललाई दिएर भएपनि एकीकरण हुनुपर्ने बताउदै आएका छन्। तर अध्यक्ष ओलीले त्यसमा सहमति जनाउन सक्ने सम्भावना ज्यादै न्युन रहेको एमालेका नेताहरूले बताउन थालेका हुनाले वाम होइन नेकपा एमाले र माओवादी केन्द्रीयको एकता करै व्याप्रुताको धार्नी नपुगेको जस्तै हुने त होइन भने प्रश्न समेत उद्दन थालेको छ। पार्टी एकीकरणको प्रयास ढिलाई भएपछि सिर्जना भएका छन् र विद्या नै किन? भन्ने प्रश्न उठेको छ। चलाख राष्ट्रपति विद्या भण्डारीले प्रचण्डको सबै परिवर्तालाई लंच खाएर दुवैको समर्थन बढुलेपछि विद्या भण्डारी नै भावी राष्ट्रपति भन्न थालिएको छ।

तर भलनाथ खनालले पार्टीभित्र आफ्नो पक्षमा बातावरण बनाउन थालेपछि एमाले राष्ट्रपतिको विषयलाई लिएर पूर्ने खतर असमेत देखिन थालेको बताइन्छ। प्रचण्डले पनि पार्टी एकीकरण गर्दा अध्यक्ष नपाउने भए पछि एमाले तोडपोड हुँदा फाइदा हुनेतिर हरेको हुनसक्छ। काग्रेसले प्रचण्डलाई मधेसीसहितको समर्थनमा प्रधानमन्त्री हुन पटक पटक निम्नो दिइसकेको समर्णीय छ।

पार्टीय भागवण्डामा...

निर्माण अधि नै पार्टी एकताको स्वरूप तयार हुनुपर्ने माओवादीको अडान रहेपनि अहिलेको अवस्था हेर्दा त्यो सम्भावना न्युन देखिएको छ। दुवै पार्टीका अध्यक्षहरूले पार्टी एकताको विषयमा पटक पटक छलफल गरिरहेका छन् भने दोस्रो तहका नेताहरू समेत छलफलमा रहेका भएपनि उनीहरूले समेत एकताको स्वरूप तयार पार्न सकिएका छैनन्। पार्टी एकताको स्वरूप तयार पार्न जिम्मेवारी पाएका दुवै दलका नेताहरू भने दुवै दलका अध्यक्षहरूले नै पार्टी नेतृत्वको विषयमा सहमति गर्न भनिरहेका छन्।

नेकपा एमाले उल्लासले जाँचबुझ आयोगको प्रतिवेदनको कानुनी हैसियत देखिएपछि आफूहरूमाथि कारबाही हुने भएपछि त्रिविका पदाधिकारीहरूको चलखेल बढेको त्रिवि सुत्रले बताएको छ।

नेकपा एमाले उल्लासले जाँचबुझ आयोगको प्रतिवेदनको कानुनी हैसियत देखिएपछि आफूहरूमाथि कारबाही हुने भएपछि त्रिविका पदाधिकारीहरूको चलखेल बढेको त्रिवि सुत्रले बताएको छ।

नेकपा एमाले उल्लासले जाँचबुझ आयोगको प्रतिवेदनको कानुनी हैसियत देखिएपछि आफूहरूमाथि कारबाही हुने भएपछि त्रिविका पदाधिकारीहरूको चलखेल बढेको त्रिवि सुत्रले बताएको छ।

नेकपा एमाले उल्लासले जाँचबुझ आयोगको प्रतिवेदनको कानुनी हैसियत देखिएपछि आफूहरूमाथि कारबाही हुने भएपछि त्रिविका पदाधिकारीहरूको चलखेल बढेको त्रिवि सुत्रले बताएको छ।

नेकपा एमाले उल्लासले जाँचबुझ आयोगको प्रतिवेदनको कानुनी हैसियत देखिएपछि आफूहरूमाथि कारबाही हुने भएपछि त्रिविका पदाधिकारीहरूको चलखेल बढेको त्रिवि सुत्रले बताएको छ।

नेकपा एमाले उल्लासले जाँचबुझ आयोगको प्रतिवेदनको कानुनी हैसियत देखिएपछि आफूहरूमाथि कारबाही हुने भएपछि त्रिविका पदाधिकारीहरूको चलखेल बढेको त्रिवि सुत्रले बताएको छ।

नेकपा एमाले उल्लासले जाँचबुझ आयोगको प्रतिवेदनको कानुनी हैसियत देखिएपछि आफूहरूमाथि कारबाही हुने भएपछि त्रिविका पदाधिकारीहरूको चलखेल बढेको त्रिवि सुत्रले बताएको छ।

नेकपा एमाले उल्लासले जाँचबुझ आयोगको प्रतिवेदनको कानुनी हैसियत देखिएपछि आफूहरूमाथि कारबाही हुने भएपछि त्रिविका पदाधिकारीहरूको चलखेल बढेको त्रिवि सुत्रले बताएको छ।

नेकपा एमाले उल्लासले जाँचबुझ आयोगको प्रतिवेदनको कानुनी हैसियत देखिएपछि आफूहरूमाथि कारबाही हुने भएपछि त्रिविका पदाधिकारीहरूको चलखेल बढेको त्रिवि सुत्रले बताएको छ।

नेकपा एमाले उल्लासले जाँचबुझ आयोगको प्रतिवेदनको कानुनी हैसियत देखिएपछि आफूहरूमाथि कारबाही हुने भएपछि त्रिविका पदाधिकारीहरूको चलखेल बढेको त्रिवि सुत्रले बताएको छ।

नेकपा एमाले उल्लासले जाँचबुझ आयोगको प्रतिवेदनको कानुनी हैसियत देखिएपछि आफूहरूमाथि कारबाही हुने भएपछि त्रिविका पदाधिकारीहरूको चलखेल बढेको त्रिवि सुत्रले बताएको छ।

नेकपा एमाले उल्लासले जाँचबुझ आयोगको प्रतिवेदनको कानुनी हैसियत देखिएपछि आफूहरूमाथि कारबाही हुने भएपछि त्रिविका पदाधिकारीहरूको चलखेल बढेको त्रिवि सुत्रले बताएको छ।

नेकपा एमाले उल्लासले जाँचबुझ आयोगको प्रतिवेदनको कानुनी हैसियत देखिएपछि आफूहरूमाथि कारबाही हुने भएपछि त्रिविका पदाधिकारीहरूको चलखेल बढेको त्रिवि सुत्रले बताएको छ।

नेकपा एमाले उल्लासले जाँचबुझ आयोगको प्रतिवेदनको कानुनी हैसियत देखिएपछि आफूहरूमाथि कारबाही हुने भएपछि त्रिविका पदाधिकारीहरूको चलखेल बढेको त्रिवि सुत्रले बताएको छ।

नेकपा एमाले उल्लासले जाँचबुझ आयोगको प्रतिवेदनको कानुनी हैसियत देखिएपछि आफूहरूमाथि कारबाही हुने भएपछि त्रिविका पदाधिकारीहरूको चलखेल बढेको त्रिवि सुत्रले बताएको